

KIELIKESKUSUUTISIA

Language Centre News

3 / 1990

PääKIRJASTO
KOTIMAINEN OSASTO

01

HyperReader - Vuorovaikutteinen lukukurssi
Sven Hult - Marja Kalaja - Ora Lassila - Tuuli Lehtisalo

1

Language Centre Teaching at a Crossroads
Tony Melville

10

Sendungen des Rundfunks der DDR für den
Deutschunterricht in Finnland
Sabine Ylönen

11

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Writing in the Business Professions
Tietokoneavusteisen opetuksen kehittäminen
Fachkommunikation in deutscher Sprache

13

17

18

HAETTAVANA - VACANCIES

Korkeakoulujen kielikeskus

20

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa
Nauhoitopalvelu tiedottaa
Seminaareja ja koulutusta

21

23

31

ENGLISH SUMMARY

53

SVENSK RESUMÉ

53

Julkaisija:

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
Seminaarinkatu 15
40100 Jyväskylä

Puh. 941 - 601 211 (vaihde)
Telefax 941 - 603 521

Vastaava toimittaja:

Editor-in-chief: **Liisa Kurki-Suonio**
puh. / tel. 941 - 603 529
E-mail: "lks@finjyu"

Toimittajat:

Editors: **Minna-Riitta Pöyhönen**
(artikkelit, articles)
puh. / tel. 941 - 603 533
E-mail: "mrp@finjyu"

Helena Valtanen
(ilmoitukset, kirjakatsaukset, reviews
editor)
puh. / tel. 941 - 603 542

Nimellä varustetut kirjoitukset edustavat kirjoittajien omaa näkökantaa.

Lehteen tarkoitettuun materiaaliin tulee olla toimituksessa ilmestymiskuu kautta edeltävän kuun 15. päivään mennessä.

HYPERREADER - VUOROVAIKUTTEINEN LUKUKURSSI

Sven Hult
Marja Kalaja
Ora Lassila*
Tuuli Lehtisalo

Kielikeskus & Tietojenkäsittelyopin laboratorio*
Teknillinen korkeakoulu
Otakaari 1 A
02150 Espoo
fax: +358-0-465077
email: ora@hutcs.hut.fi

Artikkelissa kuvataan mikrotietokoneohjelma, jonka tarkoituksena on tehostaa perinteisiä lukukursseja. Ohjelma perustuu hypermedia-ajatukseen, joka on uusi, lupaava tietotekniikan paradigma. Ohjelman rakenne kuvataan sekä selostetaan ensimmäisiä kokemuksia sen opetuskäytöstä.

1. JOHDANTO

Vuoden 1992 lähestyessä tarvitaan yhä enemmän kielitaitoa. Koska TKK:n ensisijainen tavoite on kuitenkin teknisen alan koulutus ei kieltenopetuksen osuutta voida lisätä. Niinpä itseopiskelumahdolisuksia täytyy parantaa. Olemme kokeileet tietokoneavusteista kielten opetusta/oppimista (TAKO) [esim. Fox 85, Odell 86] jo vuodesta 1983 lähtien, ja kokemuksiemme pohjalta päättimme suunnitella elektronisen vaihtoehdon englannin, ranskan, saksan ja venäjän lukukursseillemme [Engels 81, Soulé-Susbielles 87]. Perinteiset ohjelmointityökalut ja niiden toimintaperiaatteet eivät kuitenkaan sopineet tarkoituksiimme.

Hyperteksti on suosittu uusi idea soveltuissa tietojenkäsittelyssä. Se tarkoittaa vapaamuotoista epälineaarista tapaa kirjoittaa [Heimbürger 89]. Se sallii lukijan edetä tekstillä siinä järjestyksessä, joka parhaiten sopii hänen omaan ajatusmaailmaansa. *Hypermedia* puolestaan on hypertekstin ja multimedian yhdistelmä, jossa hyperteksttiä täydennetään sekä äänellä että kuvalla. Tämän tulkinnan mukaan hyperteksti/hypermedia on uusi ulottuvuus

elektronisessa julkaisemisessa ja tietojen-hallintajärjestelmissä [Nelson 88].

Meidän mielestämmme hyperteksti on ennen kaikkea uusi, erittäin hyvä tapa antaa käyttäjän hallita ohjelmaa. Ohjelman selailumahdolisuus antaa kaikille käyttäjille, olivatpa he sitten opiskelijoita, opettajia tai ohjelmoijia, aivan uudenlaisia vapauksia ja haasteita. Nykyinen pyrkimys antaa käyttäjälle vapaat kädet ohjelman käytössä [esim. Apple 87] ennakoii käsit-tääksemme sitä, mitä tietotekniikka tule-vaisuudessa käyttäjilleen tarjoaa. Uusissa tehokkaissa henkilökohtaisissa tieto-koneissa on paremmat grafiikkaoiminai-suudet, joten yksinkertaiseen kuvakieleen ja hiiren käyttöön perustuvat graafisen käyttöliittymät tulevat nopeasti korvaamaan tekstimuotoisten komentojen kirjoittamiseen perustuvat käyttöliittymät [Apple 87].

2. LUKUKURSSI JA HYPERMEDIA

Olemme suunnitelleet ja kehittäneet hypertekstipohjaisen mikrotietokoneohjelman, jota käytetään perinteisen luento-opetuksen korvaavana tai täydentävänä opetusmuodon alaksi teknisen alan englannin opetuksessa. Jotta ohjelmaa voitaisiin myöhemmin käyttää hyväksi myös muissa kielissä, suunnittelimme HyperReader-nimisen ohjelمامme siten, että sillä voidaan toteuttaa opetusmateriaali missä kielessä hyvänsä, jota voidaan kirjoittaa valitussa tietokoneympäristössä. Kielet, joissa HyperReaderiä voidaan käyttää, eivät rajoitu vain latinalaista

kirjaimistoa käyttäviin kieliin, kuten myöhemmin esitetään.

HyperReader on yhteenliittettävistä moduuleista koottu järjestelmä (kuvaus luvussa 3). HyperReaderin moduulirakenne mahdollistaa uusien harjoitustyyppien helpon kytkemisen kokonaisuuteen myöhemminkin.

2.1. HyperReader-järjestelmän luonnissa käytetyt työvälaineet

HyperReader-järjestelmässä on käytetty hyperteekstiä luomaan käyttöliittymä ohjelman toiminnalliseen osaan. Tehokkaat ja joustavat työvälaineet olivat tarpeen tällaisen järjestelmän prototypin toteuttamisessa.

Macintosh on tehokas henkilökohtainen tietokone, jossa on erittäin hyvä käyttöliittymä ja monipuoliset grafiikkaoimaisut. Macintoshissa voidaan käyttää monia erilaisia kirjaimistoja, latinalaisia, kyrillisiä, heprealaisia, japanilaisia, arabialaisia jne. Lisäksi sillä voi käsitellä digitointua ääntä. Macintoshia ei valittu HyperReaderin toteuttamisympäristöksi tosin vain siksi, että se on ainoa kohtuullisen hintainen mikrotietokone, jolla on vaaditut ominaisudet, vaan myös siksi, että laitoksessamme on jo ennestään käytössä niitä (edellämainitut syyt kyllä aikanaan vaikuttivat hankintapäätökseen). HyperReaderin vaatima laitteistonkokoonpano on kuvattu liitteessä A.

HyperCard [esim. Goodman 87] on sovelluskehitin, joka on toistaiseksi saatavissa vain Macintoshille. Todennäköisesti HyperCard tulee tavallaan perimään BASIC-ohjelmoitikielen aseman maallikkojen perustövälaineenä. Ohjelman kehittäjän Bill Atkinsonin mielestä HyperCard on nimenomaan "ohjelmien rakennussarja". Se sopii hyvin yksinkertaiseen tiedonhallintaan ja hypermedia-tyyppisiin sovelluksiin. Siihen on liitetty olio keskeinen ohjelmoitikieli, jonka avulla käyttöliittymän eri osien käytäyymistä voidaan hallita. Käyttöliittymän keskeisiä osia ovat editoitavissa olevat tekstikentät, hiirellä aktivoitavat painikkeet ja muut ohjelman hallintakeinot. HyperCard perustuu siihen

yksinkertaiseen näkemykseen, että käyttäjän toiminta luo *tapahdumia* (engl. event) järjestelmään. Nämä tapahdumat koodataan *viesteiksi* (engl. messages) - esimerkiksi hiiren nappi pohjassa aiheuttaa viestin "mouseDown" - joka kulkevat järjestelmän läpi hierarkisia polkuja pitkin, kunnes kohtaavat jonkin tietyn ennalta määrityn ohjelman osan, joka tunnistaa sen ja aktivoituu toimimaan halutulla tavalla ("käsittelee viestin").

HyperCard tarjoaa juuri ne ominaisudet, jotka olivat tarpeen HyperReaderiä tehtäessä: rullattavat tekstikentät tekstien tallentamiseen, mahdollisuus aktivoida tekstiä siten, että sanojen kysely sujuu helposti, mahdollisuus antaa toimintakomentoja osoittamalla kuvia ja painikeita. Myös digitoidun äänen helppo käsitteily on mahdollista HyperCardin avulla.

2.2. HyperReader opetuspaketin luonti ohjelman

HyperReader toimii kahdella eri tasolla. Opiskelijan versiossa voidaan selailla valmistaaineista. Opettajan versiossa voidaan lisätä uutta materiaalia hiiren avulla selkeiden ja yksinkertaisten kuvallisten symbolien avulla. Molemmissa versioissa ohjelman käyttö tapahtuu HyperCardin painikkeiden avulla.

Opettajan versiossa käyttäjä voi tehdä kurssin jokaiselle tekstilelle johdanto-osan, jonka luomiseen HyperCardin lisäksi voidaan käyttää muita Macintoshin piirustusohjelmia sekä äänieditoria. Kukin johdanto koostuu muutamasta ruutuun tulevasta sivusta (HyperCardissa näitä sanotaan korteiksi). Lisäksi kukin johdanto sisältää ns. käsikirjoituksen. Käsikirjoitukseen on kirjattu, mitkä kortit kulloinkin näytetään, mitä ääniä soitetaan ja miten kauan eri vaiheet kestävät. Opettaja voi myös valita, mitä kuvallisia tehopeinoja käytetään sivua vahdettaessa.

Varsinaiset artikkelit siirretään Macintoshin tavallisella 'kopioi ja sijoita' -menetelmällä. Näin opettaja voi käyttää mitä tekstinkäsittelyohjelmaa hyvänsä tekstien laatimiseen.

Sanastojen luominen on helppoa. Yksi tapa on käydä teksti läpi ja osoittaa hiirellä sitä sanaa, jonka haluaa käännyttää. Tällöin ruutuun ilmestyy keskustelu-laatikko käänöksen tai selityksen lisäämiseksi. Toinen tapa on laatia käänöksiin varustettu sanalista ja tallettaa se suoraan tekstin sanastolle varattuun kentään.

Nykyisellään kullakin artikkelilla on vain oma sanastonsa. Olemme kuitenkin harkinneet kaikkien sanastojen kokoamista yhteen indeksiin, josta ohjelma hakee sanan käänöksen, jos sanaa ei ole tekstin sanastossa. Samalla tutkimme myös mahdollisuutta liittää CD-ROMille tallennettu elektroninen sanakirja HyperReaderiin. Yleissanastojen ongelmana on kuitenkin niiden yleislumoisuus. Parhaimman oppimistuloksen saavuttamiseksi tekstikohtaisissa sanastoissa annetaan vain yhteyteen sopiva käänös, kun taas yleissanastoissa merkityksiä on usein liikaa välittömässä opetusläytössä. Lisäksi yleisen sanaston käyttö saattaa olla niin aikaa vievää, että ohjelman interaktiivisuus kärsii liikaa, joten lopullisessa toteutuksessa tämän osan implementointi on vielä kyseenalaista.

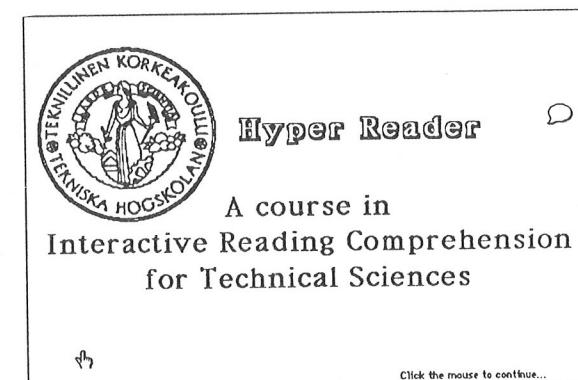
2.3. Äänen tallentamisen aiheuttamat ongelmat

HyperReaderissä käytetty digitointu ääni on paljon muistia vievää. Kukin johdanto sisältää noin 10-15 sekuntia ääntä.

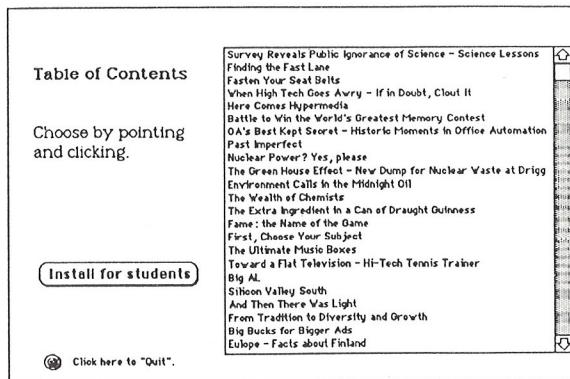
Koska englanninkielinen HyperReader-sovelluksemme koostuu 24 artikkelista tarvitaan sen johdantoihin yhteensä 17. megatavua muistia. Tämänhetkisessä kokeiluviossa on toteutettu myös käänöslauseiden kuuntelumahdollisuus, mutta se vie 24 tekstin materiaalilla 20 megatavua muistia. Macintoshin keskusyksikön muisti määräää, miten pitkiä yhtäjaksoisia ääniä voidaan käyttää. Yhden megatavun järjestelmässä kesto on noin 15 sekuntia, jota pitemmät äänet on siis pilkottava lyhyempinä pätkiin. Yllämainittu kestoaike vaihtelee riippuen ohjelman muistin käytöstä, joten toisinaan saattaa ilmetä ongelmia lyhyempienkin äänten kanssa. Ongelma voidaan ratkaista ääntentallen-nuksen tarkemalla suunnittelulla; tästä suunnittelussa on tarkoituksemme tehdä tarkempi selvitys.

3. HYPERREADERIN YKSITYIS-KOHTAINEN KUVAUS

Vuorovaikuttaisen HyperReader-lukukurssin (kuvat 1 ja 2) tavoite on sama kuin TKK:n teknisen alan englannin lukukurssin tavoite: totuttaa opiskelijat lukemaan englantia riittävän nopeasti, jotta he pystyisivät vaivatta lukemaan omia kurssikirjojaan ja myöhemmin oman alansa kirjaliisuitta englanniksi [Lehtisalo 87, Soulé-Susbielles 87].

Kuva 1. HyperReaderin aloitusruutu.

Kuva 2. HyperReaderin sisällysluettelo.

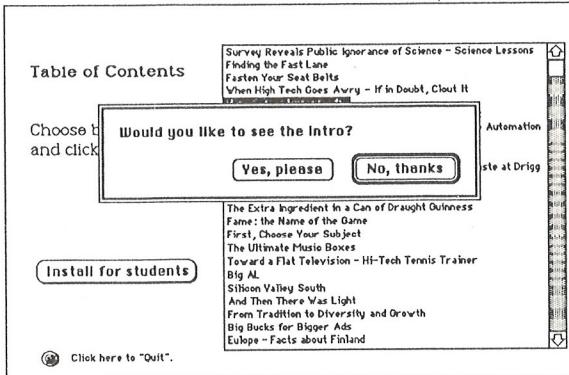
Perinteisen lukukurssin pohjalta luodussa HyperReaderissä on tekstejä sanastoineen ja erilaisia harjoituksia, aktiviteetteja, jotka tehdään englannintunnilla isossa luentosalissa tai jotka tehtäisiin yksityistunnilla, jos sellaisiin olisi varaa. HyperReader on pääsäiliöisesti tarkoitettu vieraskielisen tekstin selailuun ja oppimiseen ja ainoastaan yhdessä sen tämänhetkisistä kuudesta palikasta arvioidaan opiskelijan osaamista. Ohjelman moduleja voi käydä läpi haluamassaan järjestysessä ja niitä voi jättää myös välii ja jättää kesken. Varsinainen ohjelma koostuu tosiinsa liitetyistä moduleista. Seuraavassa listassa on niistä lyhyt kuvaus:

- **HyperReader**, "pääohjelma", koostuu lehtiartikkeleista ja niiden sanastoista. Tähän moduliin on sisällytetty ohjelman useimmin käytetty osat, kuten hiiriohjattu sanojen käännoten tarkastelumekanismi.
- **Moments**, "Hetket", sisältää kunkin artikkelin johdannon. Johdannot ovat köyhän Kielikeskuksen tapa käyttää rajoitetusti multimedian tarjoamia mahdollisuuksia. Niissä esitellään opiskelijalle artikkelin aihepiiriä grafiikan, tekstien ja digitoidun äänen avulla.
- **Tests**, "Kokeet", harjoituksessa opiskelija voi kerrata tekstillä esiintyvien sanojen merkitystä etsimällä niille suomennoksia ja synonymeja. Harjoituskortissa on kolme listaan, joissa kussakin on noin viisitoista sanaa aakkosjärjestyksessä.
- **Greek and Latin**, Kreikka ja latina -osa listaa artikkeliissa esiintyvät yleisimmät kreikkalais-latinalaisperäiset tekniset termit etymologisine selityksineen ja suomennoksineen.

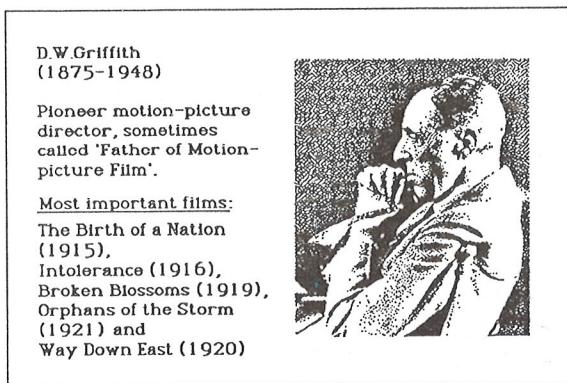
Opiskelija valitsee hiiren nappia painamalla sanan ja sanalle suomennoksen ja synonymin. Kun oikea sanakolmikko on löydetty, käytetyt sanat poistuvat listasta. Nämä listat lyhenevät lyhenemistään ja sanat, jotka ovat opiskelijalle hankalimmat, ovat näkyvissä kauimmin.

- **Summaries**, yhteenvedo-osa sisältää kunkin artikkelin mallitiivistelmän. Kussakin on yhteenvedon jäsentely, jonka avulla opiskelija voi laatia tiivistelmän. Halutessaan hän saa opettajan laatiman mallin näkyviin. Hän voi myös hiirtä napauttamalla kuulla lauseen ääneen luettuna.

Johdanto-osa (kuvat 3 ja 4) esittelee lukijalle artikkelin aihepiiriä. Siinä myös selitetään artikkelin kulttuuritaustaa, kuten esimerkiksi artikkeliissa esiintyvät erisnimet, jotka eivät kenties ole itsestään selvät anglosaksisen kulttuurihistoriallisille lukijoille [Seelye 88].

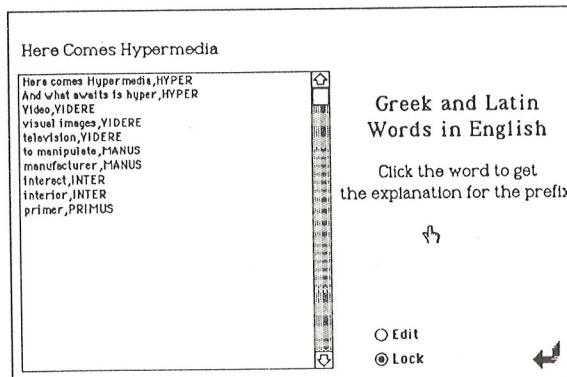
Kuva 3. Artikkelin valinta.

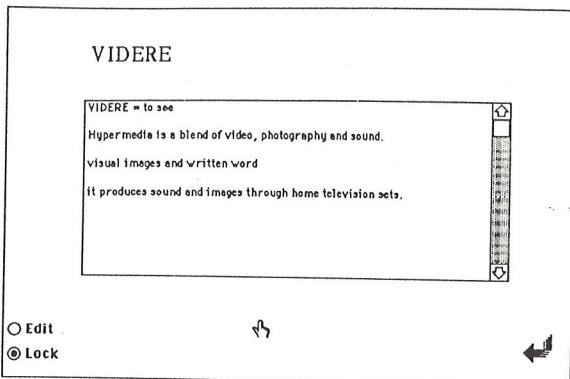
Kuva 4. Esimerkki johdantoon sisältyvästä ruudusta.

Tekstissä esiintyvät kreikkalais-latinalaiset termit selitetään etymologisesti ja suomennetaan asiayhteydessä tässä toisessa johdanto-osassa (kuvat 5 ja 6). Koska uudet tekniset termit yleensä muodostetaan näistä vanhoista etuliitteistä ja

sanavartaloista, on niiden tunteminen eräänlainen oikotie kansainvälisten teknisen terminologian hallitsemiseen - suomi tuntuu olevan lähes ainoa kieli, joka edelleen pyrkii näitä vieroksumaan.

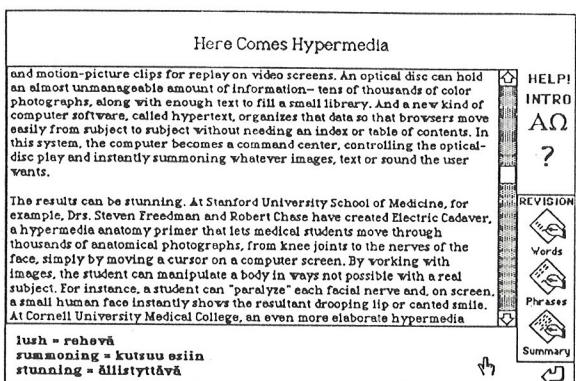
Kuva 5. Luettelo artikkelissa esiintyvistä vieraasperäisistä sanoista.

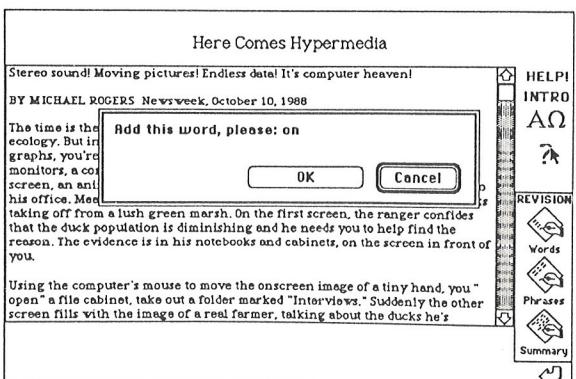
Kuva 6. Esimerkki latinankielisen termin selityksestä.

Varsinaista artikkelin lukemista helpottaa elektroninen sanasto. Lukija osoittaa hiirellä hänen tuntematonta sanaa saadakseen sen käänökseen näkyviin. Mikäli kysyty sana on sanastossa, se ilmestyy

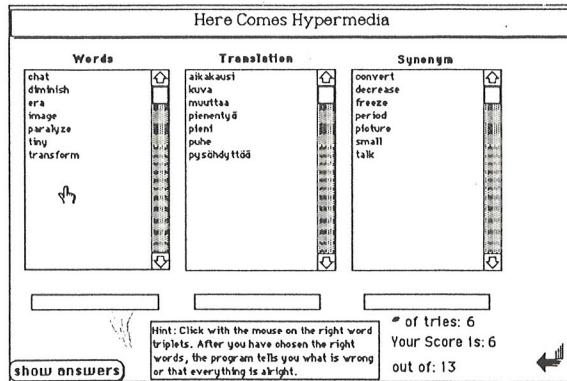
ruudun alalaitaan. Ellei se ole sanastossa lukija voi halutessaan liittää sen sinne, ja opettaja lisää käänöksen myöhemmin. (Kuvat 7 ja 8).

Kuva 7. Elektronisen sanakirjan käyttöä.

Kuva 8. Opiskelija haluaa, että opettaja lisää sanan sanastoon.

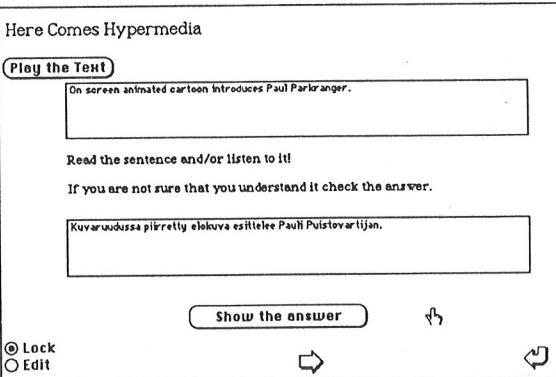

Kuva 9. Sanojen käänös- ja synonyymiharjoitus.

Yksittäisten sanojen kertausosa antaa opiskelijalle mahdollisuuden arvioida omaa suoritustaan. Hän voi asettaa itselleen jopa tietyn ajan, jonka kuluessa hän pyrkii löytämään annettujen sanojen synonyymit ja suomenkieliset (kuva 9). Halutessaan hän saa myös ruutuun oikeat vastaukset.

Seuraava kertausosa sisältää englannin-

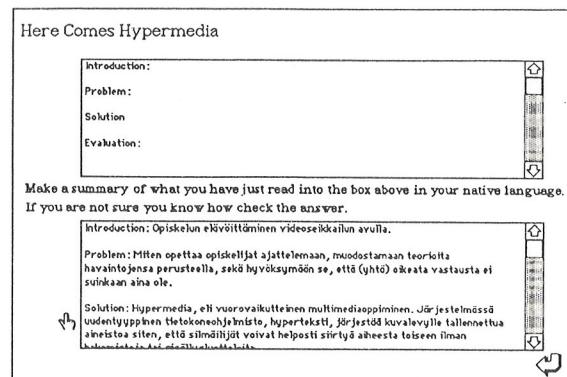
kielisiä käänöslauseita, jotka on valittu luetusta artikkelista (kuva 10). Opiskelija voi myös nappia painamalla kuunnella, miten lause äännetään. Häntä kehotetaan miettimään, miten hän suomentaa lauseen. Painiketta painamalla hän saa nähtäväksi opettajan tallentaman esimerkkisuomennoksen. Perustellusti tässäkin modulissa on opiskelijan tulosten arvointi jätetty hänen itseleen.

Kuva 10. Lauseen käänämisharjoitus. Teksti voidaan myös kuunnella painamalla "Play the Text"-painiketta.

Lopuksi on tarjolla yhteenveto-osa, jonka avulla opiskelija voi laatia tiivistelmän lukemansa artikkelin pääajatuksista (kuva 11). Lukijalle annetaan tähän artikkeliin

sopiva jäsentely, jonka avulla hän voi suunnitella suomenkielisen yhteenvedon. Halutessaan hän saa näkyville opettajan tallentaman esimerkkitiivistelmän.

Kuva 11. Yhteenvedon jäsentely ja malli.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET

Perinteisen lukukurssin HyperReader-versioon liittyvät tiettyjä etuja. Ensinnäkin kukaan opiskelija voi sen puitteissa opiskella ja harjoitella omien opiskelutaitumustensa mukaan. Toiseksi se rohkailee opiskelijaa kysymään sellaisiakin kysymyksiä, joita moni ensimmäisen vuoden opiskelija saattaa pitää niin nöyryyttävän helppoina, ettei niitä kehata julkisesti kysyä. Lisäksi kukaan voi kerrata sitä mitä aiheelliseksi katsoo, eikä ole pakotettu kahlaamaan omasta mielestäään tarpeettomien vaiheiden läpi. Lopuksi se vapauttaa opiskelijat lukujärjestysken pakkopaidasta. Opiskelija voi pistää tyypin kirjastoon silloin, kun sopiva aika sattuu ilmaantumaan, toisin kuin luentosalin, jonne on mentävä tiettyinä päivinä tiettyihin aikoihin. Luonnollisesti opiskelijat menettävät ihmillisestä tekijän, he eivät tapaa tovereitaan eivätkä opettajaa luentosalissa, ja niinpä TKK:ssa HyperReaderi on tarkoitusti käyttää perinteisen lukukurssin vaihtoehtona Kielikeskuksen kirjastossa tai luentoja täydentävänä opetusmuoton.

5. LOPUKSI

Teknisen alan englannin lukukurssia pitävät TKK:ssa Marja Kalaja ja Tuuli Lehtisalo. Tämän ohjelman prototyypin on suunnitellut Ora Lassila. Sven Hult on

vastuussa lopullisen ohjelman kehittämisenstä. Kirjoittajat haluavat kiittää Elizabeth Heap-Talvelaa, Ruth Vilmiä ja Harvey Bensonia, jotka ovat äänittaneet ohjelmaan ääniresursseina asennettuja lauseita.

6. LÄHDELUETTELO

- [Apple 87] Apple Computer, *Human Interface Guidelines - the Apple Desktop Interface*, Addison-Wesley, Reading, Massachusetts (U.S.A.), 1987.
- [Engels 8] Engels L. K., Beckhoven van B., Leenders Th., *Mastery Learning of English Vocabulary at University Level*, Acco, Leuven (Belgium), 1981.
- [Fox 85] Fox Jeremy, *Humanistic CALL: Teachers' Needs and Learners' Needs in the Design and Use of Computer-assisted Language Learning Systems*, in Brumfit C. J. et.al. (eds.), *Computers in English Language Teaching*, ELT Documents: 122, Pergamon Press in association with the British Council, Oxford (England), 1985.
- [Goodman 87] Goodman Danny, *The Complete HyperCard Handbook*, Bantam Books, New York (U.S.A.), 1987.
- [Heimbürger 89] Heimbürger Anneli, *Hyperjärjestelmät seminaarijulkaisussa Ilkka Karanta (toim.), Hyperteksti ja tekööly*, Suomen Tekoälyseura, Espoo, 1989.

- [Kalaja 90] Kalaja Marja & Lehtisalo Tuuli, *English Reading Comprehension for Technical Sciences*, Otapaino, Espoo, 1990.

- [Lehtisalo 87] Lehtisalo Tuuli, *Making the Most of Reading Comprehension*, esitelmä, 16th FIPLV World Congress, Canberra (Australia), 1987.

- [Nelson 88] Nelson Theodore, *Managing Immense Storage*, BYTE Magazine, January 1988 (vol 13 no 1), pp. 225-238.

- [Odell 86] Odell Annette, *Evaluating CALL Software*, in Leech Geoffrey et.al. (eds.), *Computers in English Language Teaching and Research*, Longman, London (England), 1986.

- [Seelye 88] Seelye H. Ned, *Teaching Culture*, National Textbook Company, Lincolnwood, Illinois (U.S.A.), 1988.

- [Soulé-Susbielles 87] Soulé-Susbielles Nicole, *Improving Student's Competence in Foreign language Reading*, ELT Journal, vol 41/3 pp. 198-203, Oxford University Press in association with the British Council, July 1987.

Liite A: HyperReaderin käytössä tarvittava laitteisto

HyperReaderin laitteistovaatimukset luotaessa opetusmateriaalia ovat seuraavat:

- Macintosh Plus (tai parempi) varustettuna vähintään yhden megatavun keskusmuistilla ja kovalevyllä (20 megatavua riittää).
- Kuvanlukija (me käytimme Apple Scanneria), jos johdannoissa halutaan käyttää digitoituja valokuvia, tai jos halutaan helpottaa suuren tekstimäärien lukemista suoraan painetusta materiaalista (tällöin tarvitaan myös tekstintunnistusohjelmisto, koska kuvat teksteistä on tulkittava merkitiedoksi ennen editointia: me käytimme Caere'n OmniPage-ohjelmaa).
- Äänen digitoija ääniresurssien luontiin (me käytimme Farallon Computing'in MacRecorder Sound System'iä).

LANGUAGE CENTRE TEACHING AT A CROSSROADS

Tony Melville
Language Centre of Jyväskylä University

The language centre presently stands at something of a crossroads in its development. The last twelve months have witnessed many significant changes and there is a keen awareness that more are to come. The untimely death of Valter Mäkelä coincided with discussion of the "työvelvollisuuskokeilu", an innovation which could and should have a major impact on the way in which language for specific purposes is taught at this university. Never overblessed with resources, the language centre is nonetheless intent on completing the major rethink and reorganization of its courses which is currently in progress.

How then does the language centre of the 1990s look from the perspective of the serving teacher? It seems inevitable that the principle of providing a service to the rest of the university will enjoy fresh emphasis during the years to come, this service not simply complementing subject tuition but developing in response to and integrating with it. Evidence for this comes from several directions, firstly the increasing use of foreign teaching staff in subject departments, together with foreign-language televised teaching material, and secondly a general trend toward student-centredness and implementation of the "negotiated" syllabus, in which ongoing evaluation of what has been learned and what remains to be learned determines classroom activity. It is our hope that the experiments now being planned to integrate English teaching into subject teaching in both applied maths, education, and ADP will become a regular feature of language centre operations. It is clear that our response time must be shorter and our capability for handling one-off projects at short notice improved. This cannot be achieved, however, without additional resources or at the very least a clear undertaking that resources will be made

available when required. The potential for flexibility is virtually non-existent if our resources are always fully committed; whereas at language centres abroad almost as much attention is paid to materials production as to teaching, here in Finland the traditional concern has been how to cope with the volume of teaching without going over budget.

Rapid development is also going on in the technological sphere. Over the last twelve months major efforts have been put into purchasing computer and video hardware and training staff in their use. We now enjoy excellent video facilities and the computer too has started to make an appearance in the classroom. As the availability of CALL software improves the computer will inevitably play a greater role in language centre teaching. At some point in the not-too-distant future the old "itseopiskeluhuone" and perhaps also one or two of the language studios will have to give way to some form of multimedia self-access facility equipped with microcomputers. Satellite broadcasting, especially educational satellites such as Euro-Pace and EuroStep, will serve to strengthen the link between language teaching and subject studies.

Well over ten years has passed since the language centre was established and the time is now ripe, given the change of director and working practices, to consider the future. The trend towards greater individualization in teaching has already begun. Clinic hours, where students can obtain individual help with language problems, were introduced last autumn. A student questionnaire conducted shortly before Christmas will undoubtedly reveal needs, wants and lacks which were previously uncharted. A plan to extend German teaching to enable students to take an internationally recognized diploma has been put forward.

Intensive courses are now available in several languages and have proved popular. Team teaching looks as if it is about to take off in serious fashion. Rather than being a substitute for language centre teaching, as some uninformed individuals have suggested, it

seems that the use of foreign subject specialists will serve to emphasize the importance and the versatility demanded of the language centre teacher. It is in this spirit that the staff of the language centre are facing up to the challenges of the new decade.

SENDUNGEN DES RUNDFUNKS DER DDR FÜR DEN DEUTSCHUNTERRICHT IN FINNLAND

Sabine Ylönen
Zentrales Spracheninstitut der finnischen Hochschulen

Bedarf an Sendungen des Rundfunks der DDR - Auswertung einer Umfrage

Das Zentrale Spracheninstitut der finnischen Hochschulen in Jyväskylä (ZSI) erhält seit 1983 regelmäßig Sendungen des Rundfunks der DDR, die von einer Redakteurin speziell für den Einsatz an Sprachenzentren u. a. Einrichtungen mit fachbezogenem Sprachenunterricht in Finnland angefertigt werden. Auf Anregung des Rundfunks der DDR wurde vom ZSI vor einem Jahr eine Umfrage zum Einsatz der Sendungen im fachbezogenen Deutschunterricht gemacht. Ziel der Umfrage war, den Bedarf und die Wünsche der Lehrer/ innen hinsichtlich Qualität, Inhalt, Länge der Sendungen usw. zu kartieren und so das Verhältnis von Aufwand und Nutzen bei der Herstellung der Programme zu optimieren. Im folgenden sollen die Ergebnisse dieser Umfrage vorgestellt und diskutiert werden.

Bedauerlich war, daß von den rund 100 Personen, an die der Fragebogen verschickt wurde, nur acht den Bogen ausgefüllt zurück sandten. Eine ähnliche Fragebogenmüdigkeit war auch in der von E. Reuter 1988 durchgeföhrten Umfrage zum Einsatz von Video festzustellen (s. Kielikeskusutusia 9/1988). Der größte

Teil der Befragten hatte also anscheinend kein Interesse, selbst auf das Angebot der Rundfunksendungen einzuwirken. Andererseits kann diese Passivität natürlich auch als Zeichen dafür gewertet werden, daß der größte Teil der Lehrer/ innen die Sendungen des Rundfunks kennt und mit ihnen und dem vielseitigen Angebot (s. Verzeichnis S.27) zufrieden ist. Diese Annahme wird auch dadurch gestützt, daß in den letzten zwei Jahren rund 50 Programme von insgesamt 10 verschiedenen Einrichtungen bestellt wurden.

Die im folgenden dargestellten Ergebnisse beziehen sich also nur auf die Antworten der acht Personen, die die Chance nutzten und ihre Wünsche hinsichtlich der Programme äußerten, wobei nicht immer alle Fragen beantwortet wurden.

50 % setzen Tonbandmaterial regelmäßig, 50 % manchmal im Deutschunterricht ein. Nur einer Person war nicht bekannt, daß aktuelle Sendungen des Rundfunks der DDR über das ZSI bezogen werden können. 25 % hatten die Programme in ihrem Unterricht eingesetzt. Die technische und sprachliche Qualität der Sendungen wurde von zwei Personen als gut und von einer als sehr gut bezeichnet. Der Inhalt wurde in drei Fällen als interessant und in einem als verbessерungs-

würdig charakterisiert. Als optimale Länge der Sendungen für den Einsatz im Sprachenunterricht wurde die Dauer von 5 - 15 Minuten genannt.

Die Wünsche zum Sprechtempo und zur Aussprache waren z. B.: "ungekünstelte Alltagssprache", "normales bis gemäßigtes Sprechtempo, auch dialektal gefärbt" und "nicht vom Blatt gelesene" Sprache, andererseits auch einmal: "bitte keine Mundarten".

Vielfältig waren auch die Wünsche zum Inhalt der Sendungen, hier eine Aufzählung der gewünschten Themen in wahlloser Reihenfolge:

- Wirtschaft, Handel und Datenverarbeitung in der DDR
- Handelsbräuche und Kulturunterschiede
- Handel, Technik, Verwaltung, Landeskunde und Kultur
- Arbeitsleben, Umweltprobleme, Energieversorgung, Studium an den Universitäten und Hochschulen der DDR
- Arbeitsleben, Technik (Innovationen), Energie, Umwelt, Industrie, Wirtschaft, Betriebe
- die deutsche Sprache (vor allem auch die Dialekte), die Geschichte, die Wirtschaft (vor allem die Wirtschaftsorganisation in der Praxis, Interviews u.dgl. sowie die Gesprächstechnik, z. B. beim Verkaufsgespräch)
- aktuelle Themen
- Vorträge und Reden etc., die sich auch für das Üben des Simultandolmetschens eignen (nicht politisch, nicht abgelesen).

Die Vielfältigkeit der Wünsche basiert auf dem großen Spektrum der zu unterrichtenden Zielgruppen. Deutlich wird jedoch auch in dieser Umfrage, daß der größte Bedarf an fachsprachlichem Material für den Deutschunterricht in Finnland im Wirtschaftsbereich besteht.

Neue Sendungen des Rundfunks der DDR

Seit Durchführung der Umfrage Anfang 1989 hat sich vieles in der DDR verändert, was auch Auswirkungen auf die Themen der neueren Rundfunksendungen hat. War im September 1989 noch ein Satz zu den Ursachen des Alkoholismus (Programm Nr. 128)zensiert worden, so erhielten wir inzwischen Sendungen zu Themen wie "Umgestaltung in der DDR" (Nr. 133), "Die Berliner Mauer anno '89" (Nr. 135) und "Zur neuen Regierung in der DDR" (Nr. 136).

Ab Januar 1990 werden die neu eingegangenen Sendungen jetzt auch mit einer kurzen inhaltlichen Zusammenfassung im Informationsteil der "Kielikeskusutusia" angekündigt.

Veränderte Lieferbedingungen für die Rundfunksendungen ab 1990

Verändert hat sich auch das System der Lieferung der Sendungen durch den Rundfunk der DDR. Mit Beginn dieses Jahres werden nur ausdrücklich bestellte Programme angefertigt und an das ZSI geliefert. Somit soll das Angebot der Programme weiter dem Bedarf der in Finnland tätigen Deutschlehrer/innen angepaßt und die Arbeit des Rundfunks der DDR effektiviert werden.

Da in nächster Zeit keine neue Umfrage durchgeführt wird, bitten wir alle Interessenten, die bestimmte Programmwünsche haben, diese schriftlich oder telefonisch dem ZSI mitzuteilen Korkeakoulujen kielikeskus, Seminaarinkatu 15, 40100 Jyväskylä, bitte beachten Sie die neuen Telefonnummern: 941-603 525/ Anna Kyppö oder 941-603 534/Sabine Ylönen). Bestellungen vorhandener Tonbandaufnahmen erfolgen wie gewohnt bei Anna Kyppö.

KIRJAKATSAUS ** BOOKS BRIEFLY

WRITING IN THE BUSINESS PROFESSIONS

EDITED BY MYRA KOGEN.

ADVISORY EDITORS: VIRGINIA A. BOOK, DONALD H. CUNNINGHAM, ROBERT D. GIESELMAN, NELL ANN PICKETT.

Published by the National Council of Teachers of English and the Association for Business Communication. Urbana, Illinois. 1989. XVII. 300.

Interest in business language in Europe is increasingly inclining towards the advancing of oral skills. Discussion tends to be focused on the colloquial language of face-to-face negotiations, telephone conversations and to some extent to the largely 'disposable' writing produced for and during computer-to-computer transmission. The very rapid diffusion of electronic devices for the exchange of information is casualizing the language of business in Europe, so that it is understandably coming to comprise a diminishing amount of formal writing. The Single European Market looming ahead will have further implications for the language needs of European business and administrative professionals.

Interest in and respect for business writing remains solid in the United States, however, in spite of the fact that electronic communication media have perhaps been a commonplace there for longer than anywhere else. One indication of this interest in business communication in all its forms is the work carried out by the Association for Business Communication (ABC). Founded in 1935, this organization fosters research and education in the communication aspects of business, industry, government and non-profit organizations. In addition to the quarterly *Journal of Business Communication* (JBC) and the Bulletin, the Association is also involved in publishing special books dealing with important aspects of business communication. **Writing in the Business Professions**, published jointly with the National Council of Teachers of English, is one of the latest publications that ABC

has fostered. This volume provides a necessary continuation to the discussion presented by *New Essays in Technical and Scientific Communication: Research, Theory, Practice* (Anderson, Brockman, Miller, Eds. 1983) and *Writing in Non-academic Settings* (Odell and Goswami, Eds. 1985). It also supplements the technical or scientific orientation of these publications with a contribution from the viewpoint of the business professions.

As the editor, Myra Kogen, now director of the Writing Center at Brooklyn College CUNY, indicates, this book is part of a general wave of interest in the United States in the discipline called professional writing or business communication. Although the discipline has been around in the United States since the early part of this century, it is only recently that it has expanded rapidly, business programs have attracted more students than ever, and undergraduate and graduate courses in business communication have mushroomed. This development has nevertheless not abolished the controversies that have surrounded the discipline since its beginnings. On the one hand, people are beginning to see that the discipline of professional writing can contribute much to the understanding of writing and communication in general, but on the other hand, the confusion and controversy about the boundaries of the discipline remain there in terms of both subject matter and administrative problems concerning the question of where programs should be housed in the American university. Questions have also been raised as to whether research in this new field is sufficiently

rigorous and scholarly (for discussion on this point see Moran and Moran, Eds. 1985; Lewis, 1983; Daniel, 1983).

Another confusion concerns the subject matter of professional writing. Some believe that it is made up of two disciplines: business writing and technical writing (engineering or other technical divisions). According to the editor, the purpose of **Writing in the Business Professions** is to define the field of business communication in relation to the changes that have been taking place in the US academic world since the 1960s.

The book gives a broad interpretation to the term business communication. It covers organizational and managerial communication, legal and even technical writing. Likewise the word 'business' in the title is used broadly to refer to any corporate, governmental, professional or industrial working situation.

I will now give an overall description of the arrangement, contents and contributors of the book and then discuss two of the papers in more detail. The book contains fourteen articles all by different authors and, with the exception of one co-authored article, all written by one person. The book is divided into four sections containing four articles each, apart from section four which consists of only two. The papers in each section deal with both theoretical and practical questions.

The first section entitled "Process in Professional Writing" discusses the special circumstances and characteristics of professional writing. The contributors are well-known experts in this field. Linda Flower draws on cognitive psychology to describe the ways in which professional writers create text. Jack Selzer deals with the organization of business prose. His article will be introduced in more detail later. Edward P. J. Corbett describes the relationship between writer and audience within the tradition of classical rhetoric. The title of Barbara Couture's and Jone Rymer's paper "Interactive Writing on the Job: Definitions and Implications of 'Col-

laboration'" illustrates the aims of their paper very well.

The articles in the second section entitled "Writing in Corporations, Government, the Law and Academia" describe the conventions of writing in these fields. Janice Redish, using research undertaken at the Government Research Center, analyzes why professional writing in government and other large organizations is often unreadable. Linda Driskill discusses how context and culture affect corporate communication. George Gopen discusses the peculiarities, strengths and constraints of legal writing. Finally, Dan Dietrich shows how academic writing exhibits the features of other types of professionals writing.

The third section, "Teaching Professional Writing", suggests how new theories and methods affect pedagogy. John DiGaetani, who visited Finland last spring to give a lecture on the Harvard method, analyses how case studies can improve the teaching of professional writing.

His article also puts this teaching device in a historical perspective in terms of teaching business communication in the USA. David Lauerman shows how the use of a new kind of field research aided the creation of a business communication course that reflects the complexities of actual writing situation. Brian Gallagher evaluates the ways in which business communication texts define the professional writing curriculum. C. H. Knoblauch's paper, the last one in this section, will be introduced in more detail later.

The fourth section, "Surveying Professional Writing Programs", describes how business communication is currently categorized and defined by colleges and universities in the USA. Mary Munter's paper deals with what is actually being taught in business and management communication. John Brereton shows how professional writing programs, when properly constituted, can meet the growing needs of students. This paper also

discusses in detail the dilemma of English departments teaching business communication and business departments teaching English, and comes to the conclusion that it is easier for an English major to learn the necessities of business than the business major to learn the language. The somewhat dull title for this section does not do justice to any of the articles contained in it. They deal with currently important, although certainly not new issues centered around terminological, interdisciplinary and pedagogical problems.

Undoubtedly the reader of this review will find most of the above articles interesting and worth reading and hearing about. Nevertheless, I have chosen just two of them here for closer scrutiny as I expect that they will interest the majority of the readers of this publication.

The writer of the first paper discussed here is Jack Selzer, associate professor of composition programs at Penn State University. His interests are varied, and the readers familiar with *Writing in Non-academic Settings* will certainly recall his and Carolyn Miller's article on "Special Topics of Argument in Engineering Reports" (pp. 309-341).

Selzer's article entitled "Arranging Business Prose" deals with the neglected topic of the patterns and principles that govern the order of paragraphs and even larger segments of business writing. He understands arrangement as being for the most part, though not entirely, the activity of writers as opposed to form which he sees as a characteristic of texts. Selzer classifies the principles of arrangement according to five matters involved in any example of what he calls rhetorical transaction: the genre of the document, which he equates with form, the subject matter or content, the audience, the author, and the setting or social framework of the document. Selzer acknowledges a partial indebtedness for this classification to James Kinneavy (1971) and Edward P. J. Corbett (1971) although neither of them discuss the social considerations that also affect rhetorical choice. Selzer's comprehensive

treatise on each of these principles is supported by references to five specimen texts, some authentic and some invented, provided as appendices. This article which covers its topic with much sophistication without falling into obscurity is a convincing piece of writing on this important area in business composition.

The choice of the second paper for more extensive introduction was more difficult to make. One was tempted to distinguish well-known names such as Barbara Couture and Jone Rymer from Wayne State University, whose work outside the present volume includes a current project on Professional Writing funded by the US Department of Education Fund for the Improvement of Postsecondary Education (Couture and Rymer, forthcoming). One was also inclined to stop at Edward P. J. Corbett's article on "What Classical Rhetoric Has to Offer the Teacher and the Student of Business and Professional Writing", as this is a topic which deserves attention, but for anyone familiar with the lines of discussion on the pages of the JBC, this paper, obviously intended to provide just a broad sketch of its topic, does not offer as many new or stimulating ideas as some of the other articles do.

The choice therefore fell on C. H. Knoblauch's paper on "The Teaching and Practice of 'Professional Writing'". This article deals with the discrepancy between the textbook reality and the workplace reality.

Knoblauch claims that textbooks define professional writing academically and tie it to the notions of literacy, language and discourse, notions held specifically within the humanities. He maintains that teachers oversimplify the rich practical awareness of intention and audience that prevails in the concrete circumstances of professional life. He claims that teachers of business writing imagine that writing carries an equally important function in the workplace as does winning a new client or selling more automobiles. Admittedly the essay seems to be written in a provocative tone, but its convincing force increases as many of the points it raises

tend to come through one by one in other articles as well. Apart from being associate professor of English and director of writing at SUNY, Albany, Knoblauch has served as a communication consultant in business and government and thus has a profound insight into the areas under discussion.

The field of interest in this collection of articles is restricted to the national level. The book presents the problems, phenomena, and dilemmas it deals with as singularly American, and no attempt is made to refer to overseas conditions or make any comparisons in this respect. Non-American readers are thus faced with the task of deciding on their own which issues raised in the book have a global bearing and which can be viewed as typically American only. This leads to a situation in which some of the articles or parts of them might seem redundant to a European reader, for instance. In reality, this is just a theoretical assumption, since undoubtedly any professional in business writing will be interested in the discussion, controversies and development affecting this field in the United States. Therefore this book, the publication of which has been much applauded by American business professionals, has an appeal for anyone interested in research into professional writing as well as for those teaching it.

Hilkka Yli-Jokipii

REFERENCES

- Anderson, Paul V.; Brockman, R. John and Carolyn Miller, Eds. 1983. *New Essays in Technical and Scientific Communication: Research, Theory, Practice*. Farmingdale, N.Y.
- Corbett, Edward P. J. 1971. *Classical Rhetoric for the Modern Student*. New York
- Couture, Barbara and Jone Rymer. (forthcoming) *The Writers' Survey: Toward a Profile of Professional Writing*
- Daniel, C. A. 1983. "Remembering Our Charter: Business Communication at the Crossroads." *JBC* 20:3. 3-11
- Kinneavy, James. 1971. *A Theory of Discourse*. Englewood Cliffs, N.J.
- Lewis, Phillip V. 1983. "ABCA Research Respectability and Credibility". *JBC* 20:4. 5-12
- Odell, L. and D. Goswami, Eds. 1985. *Writing in Nonacademic settings*. New York and London
- Moran, M. H. and D. Journet, Eds. 9 1985. *Research in Technical Communication; A Bibliographic Sourcebook*. Westport, CT
- Moran, M H. and M. G. Moran, 1985. "Business Letters, Memoranda and Resumes." in Moran, M. G. and D. Journet, Eds. 314-349
- Selzer, Jack and Carolyn Miller, 1985. "Special Topics of Argument in Engineering Reports". In Odell, L. and Goswami, D. Eds. 309-341

VELI-PEKKA LIFLÄNDER:
TIETOKONEAVUSTEISEN OPETUKSEN KEHITTÄMINEN
Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-112. 1989

Moniennakkoluuloton kielikeskusopettaja on ollut halukas tutustumaan ja kokeilemaan tietokoneavusteista opetusta (tao) mikäli tekniset edellykset vain sallivat. Laite- ja ohjelmistoniukkuuden lisäksi on kuitenkin ollut ongelmana alkuun pääsemisen mm. riittävän konkreettisen ja yksityiskohtaisen tiedon puuttuessa. Tiedon puuttetta on toki korjattu julkaisemalla lukuisia oppaita ja järjestämällä koulutustilaisuuksia lähes koko sen ajan kun mikrotietokoneet ovat olleet käytettävissä. Yhteistä oppaille on ollut, että ne läpikäyvät ohjelma- ja harjoitustyyppit ja sisältävät yleensä uuden tekniikan esittelyn ja mahdollisesti teknisiä käyttöohjeita, ideoita mahdollisista käyttötavoista, ehdotuksia opetusjärjestelyistä, arviointeja tietokoneavusteisen opetuksen vahvoista ja heikoista puolista sekä usein markkinoilla olevien opetusohjelmien esittelyjä. Lisäksi kullakin tekijällä on omia erityisiä lisäään kuten raportteja kokeiluista, yhteenvetojen muiden tekemistä kokeiluista tms. Toiseksi tiedon puuttetta ovat korjanneet eräiden kokeiluprojektienvaiheissa toteutettu MEP-projekti, jonka tuloksista on koottu opettajille tarkoitettu kirja. Kuitenkin kokonaiskuvan saamisen ilman oman kokemuksen hankkimiseen sisältyvä riskinottoa ei ole helppoa.

Nyt esiteltävä julkaisu on raportti vuosina 1986-88 toimineen Helsingin kauppakorkeakoulun, Tekesin ja Nokia Daten rahoittaman projektin työn tuloksista. Projektin tavoitteena oli laatia selvitys tao:nykyisistä menetelmistä, didaktisista erityispiirteistä, käyttömahdollisuuksista ja tehokkuudesta, kehittää tietokoneavusteisen opetuksen suunnittelumenetelmää, suunnitella ja toteuttaa tao-ohjelmien laadinta- ja käyttöympäristö, toteuttaa ja raportoida kokeiluohjelmia sekä selvittää tuotannon ja käytön taloudellisia edellyksiä aikuisopetuksessa. Projektin varsin laajat tavoitteet lupaavat monia oppaita selkeämmin kokonaiskuvan esimerkiksi

pohdittaessa oman tietokoneavusteisen opetuksen tai kokeilun aloittamista.

Raportti sisältää välittämättömänä osana suppeahkot katsaukset peruskäsitteisiin, tao:n kehitykseen ja käyttötapoihin. Lisäksi se sisältää tiivistä tietoa yhteenkokoavan ansiokkaan opetusohjelmien laadintavälineiden esittelyn. Merkittävä sijan, noin kolmannen raportin sivumääristä, on saanut eri suunnittelumenetelmien vertailu ja projektin kehittämän suunnittelumenetelmän esittely. Menetelmään tutustuminen vakuuttaa helposti lukijan siitä, että pyrittää ensi tutustumista pitemmälle tähtäävään ohjelmiin hyötykäytöön on varauduttava vakaavaan työhön ja mahdollisesti tarvitaan valmiutta uudenlaiseen ajatteluun. Tietokoneavusteisen opetuksen käyttöä harkitsevalle varsinkin kiinnostava on tehtyjen kymmenen koetuontohankkeen esittely, josta saa kokemusperäistä tietoa tuotannon vaatimasta työmääristä.

Lupaavantuntainen otsikko tietokoneavusteisen opetuksen tehokkuudesta tuottaa varmasti monelle pettymyksen, sillä luku keskittyy oppimateriaalin laadun arviointiin ja tuotannon tehokkuuteen ja käytön tehokkuuteen mitattuna käyttökustannuksilla. Sen sijaan tehokkuus oppimistulosten kannalta sivutetaan toteamalla opetusmenetelmävertailujen vaikeus ja referoimalla lyhesti viittä satunnaisen tuntuisesti valittua tutkimusta kaikkiaan yhden sivun pituisessa luvussa. Tämä on ehkä ymmärrettävä projektin tavoiteasettelua ajatellen, mutta asiaa olisi voinut käsitellä laajemmin. Erityisen perusteltua se olisi ollut nykytilanteessa, jossa uuden tekniikan tuoman alkuvuoden jälkeen on ilmennyt myös terveet kriittistä suhtautumista ja ovatpa jotkut asian entiset aktiivikannattajat menettämässä uskonsa uuden tekniikan voittokulkueen. Tähänastisia kokemuksia on varsin epäilevään sävyyn käsitelty mm. Tietotekniikka-lehden lokakuussa (1989)

numerossa, jossa todetaan ettei tietokoneavusteinen opetus ole tehnyt läpi-murtoa missään maassa huolimatta mm. Englannin ja Ranskan suurista vuosia kestäneistä panostuksista alan kehittämiseen. Sama kirjoittaja pitää alkuinnostusta suunnittelemattomana ja toteaa läsnäoleena että mm. UNESCO:n konferenssissa Pariisissa esiin tuli lähinnä ongelmia.

Projektissa on kuitenkin uskottu kohteena olevaan asiaan siteerattua kirjoittajaa enemmän, ja yhteenveto-osassa on esitetty toimenpiteitä, joilla tietokoneavusteisen

opetuksen kehitystä Suomessa voidaan edistää. Esitetyt toimenpiteet koskevat tutkimus- ja kehittämistoimintaa, tuotannon järjestämistä, ohjelmien arviontia, hankintaa ja jakelua erityisesti korkeakouluissa, ja lisäksi on lyhyesti viitattu yritysmailmaan.

Raportti on tutustumisen arvoinen kaikille tietokoneavusteisesta opetuksesta kiinnostuneille ennakkosenteiden myönteisyydestä tai kielteisyydestä riippumatta.

Timo Sikanen

FACHKOMMUNIKATION IN DEUTSCHER SPRACHE - ERGEBNISSE, PROBLEME UND METHODEN DER FACHSPRACHENFORSCHUNG

HERAUSGEGEBEN VON SIEGFRIED WEBER
VEB Verlag Enzyklopädie Leipzig 1989

In der letzten Zeit entscheiden sich immer mehr ausländische Lerner aus beruflichen Gründen für die deutsche Sprache. Damit wächst die Bedeutung des Fachsprachenunterrichts Deutsch für Ausländer, stehen u.a. solche Problemkreise wie die Beziehungen zwischen Fachsprachenforschung und Fachsprachenvermittlung, der Aufbau einer Fachsprachendidaktik, die Fachspezifität kommunikativen Fremdsprachenunterrichts und die Beziehungen von Textlinguistik und Fachtextlinguistik im Vordergrund auch von wissenschaftlichen Konferenzen zur Fachkommunikation in deutscher Sprache.

Die im Januar 1987 an der Technischen Universität Karl-Marx-Stadt durchgeführte wissenschaftliche Konferenz "Fachkommunikation in deutscher Sprache" betont zwar in ihrem Untertitel "Ergebnisse, Probleme und Methoden der Fachsprachenforschung" den Aspekt der Forschung auf diesem Gebiet, aber der nach

3 Jahren (!) erschienene Sammelband mit den Konferenzbeiträgen spiegelt doch auch den engen Zusammenhang von fachsprachlichen Erkenntnissen und deren Umsetzung im Fachsprachenunterricht, insbesondere für Ausländer, wider. Als Verbindungsglied erweist sich dabei wohl die Analyse von Fachtexten im Sinne der funktional-kommunikativen Sprachbeschreibung, die im Zentrum der Mehrzahl der Beiträge steht.

Bei den Textanalysen aus den Bereichen Wirtschaft, Außenhandel, Technik und Gesellschaftswissenschaften geben die Autoren Einsichten zur Realisierung fachsprachlich-kommunikativen Handelns u.a. durch die Kommunikationsverfahren (Sprachhandlungstypen) Schlußfolgern, Begründen, Vergleichen, Definieren, Charakterisieren. Verwiesen werden soll in diesem Zusammenhang besonders auf die Beiträge von Sabine Fiß "Allgemeine und spezielle Merkmale von Sprachhandlungstypen in der Fachkommuni-

kation" (S. 120 ff.), Magdalna Barth "Argumentative Fachkommunikation in der Außenwirtschaft" (S. 90 ff.), Jaroslava Karlickova "Allgemeine und spezielle Merkmale des Sprachhandlungstyps Vergleichen" (S. 44.). Hartmut Schröder nimmt in seinem Beitrag "Zur Arbeit mit Kommunikationsverfahren bei der Analyse gesellschaftswissenschaftlicher Fachtexte - Eine kritische Sicht" (S. 177 ff.) eine kritische Wertung der Arbeit mit den Kommunikationsverfahren in gesellschaftswissenschaftlichen Fachtexten vor und kommt zu dem Schluß, daß eine Analyse allein auf der Grundlage der Kommunikationsverfahren unzureichend zu sein scheint: "Textanalysen in der funktional-kommunikativen Sprachbeschreibung sind bislang zu verfahrensorientiert und zu wenig (kultur-)kontrastiv, das Begriffssystem ist zu uneinheitlich und nicht ausreichend zu operationalisieren ..." (S. 182). Die in diesem Beitrag festzustellende produktive Problematisierung des Untersuchungsgegenstandes ist leider nicht in allen Beiträgen des Sammelbandes auszumachen.

Im Teil I des Konferenzbandes fixieren 2 Autoren Ausgangspositionen für die folgenden in Teil II versammelten und eben schon kurz besprochenen Beiträge.

Siegfried Weber benennt, wie im Untertitel seines Beitrages "Zur Untersuchung der deutschsprachigen Fachkommunikation - Positionen, Bilanz, Aufgaben." (S. 11 ff.) angedeutet, Forschungsrichtungen zur deutschsprachigen Fachkommunikation und deren Ergebnisse an der Sektion Fremdsprachen der Technischen Universität Karl-Marx-Stadt und widmet sich dabei besonders den Themenkreisen Sprachhandlungstypen und der Analyse von Fachtextsorten, die in Studium und beruflicher Tätigkeit von Ingenieuren und Ökonomen eine Rolle spielen. Ausgangs- und Bezugspunkt ist die fach- und berufsbezogene Weiterbildung auf dem Gebiet Deutsch als Fremdsprache.

Die Funktion und Struktur von Terminus, Satz, Teilstext, Text bzw. Fachtext ist das Thema des 2. Beitrages "Von der Nomination zur Funktion (Methoden-

wandel und Methodenvielfalt in der Fachsprachenforschung)" (S. 39 ff.). Lothar Hoffmann gibt darin sowohl einen kurzgefaßten Überblick über Entwicklungsprozesse der Fachsprachenlinguistik der letzten 20-30 Jahre als auch Denkanstöße zur fachsprachlichen Verwendung bestimmter Sprachmittel im Zusammenhang ihrer Einordnung in größere sprachliche Zusammenhänge.

Die 2 weiteren Beiträge dieses Teils des Sammelbandes befassen sich mit Anwendungen fachsprachlicher Forschungsansätze in der Datenverarbeitung. Während Walther von Hahn ("Aufgaben und Möglichkeiten der Fachsprachenforschung in der Datenverarbeitung", S. 49 ff.) Vorschläge zu anwendungsorientierter Fachsprachenforschung im traditionellen Bereich der Computerlinguistik und innerhalb neuer Techniken der Künstlichen Intelligenz macht, gibt Joachim Pilz ("Dokumentation und Fachtextgestaltung", S. 75 ff.) Impulse zur Fachtextgestaltung aus der Sicht eines Informatikers bzw. Dokumentalisten. Gerade der letztgenannte Beitrag verweist auf die Notwendigkeit des Zusammengehens von Fachwissenschaftlern und Fachsprachenforschern, um ein Nebeneinander von Forschungsrichtungen zu vermeiden.

Den Abschluß des Bandes bilden Untersuchungen zur Terminologie und Wortbildung. Untersuchungsgegenstände sind u.a. die Wechselbeziehungen zwischen wissenschaftlich-technischer Revolution und Benennungsproblemen in der Fachsprache Technik mit Blick auf inner-sprachliche Entlehnungen (Lothar Hums "Figurativ motivierte Termini - ein Beitrag zur Benennungsstandardisierung in der deutschen Fachsprache der Technik", (S. 210 ff.), die Erschließung und Aneignung von Wortbildungsmodellen in der Fachsprache durch Nichtmuttersprachler unter prozessualen Aspekt (Ildikó Mundt "Wortbildungsmodelle in der Fachsprache", S. 221 ff.), das Verstehen von Termini beim Lesen von Fachtexten (Gotthard Wildegans "Über das Verstehen von Termini beim Lesen von Fachtexten", S. 258 ff.). Zwei weitere Beiträge zur Wortbildung in der Fach-

sprache haben die Alternation in der Wortbildung und die präpositionalen Fügungen im Fachtext zum Gegenstand der Untersuchungen.

In der Gesamtheit gesehen leisten die Autoren wichtige Beiträge zu Schwerpunkten der Fachsprachenforschung im allgemeinen und der Fachtextlinguistik im

besonderen und geben darüber hinaus auch Anregungen zur Umsetzung dieser Erkenntnisse in didaktische Konzepte im Fachsprachenunterricht Deutsch für Ausländer.

Dr. Martin Hahn
Friedrich-Schiller-Universität Jena

HAETTAVANA ** VACANCIES

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSSA

on haettavana

Korkeakoulujen kielikeskus:

erikoistutkijan virka (A24) 1.8.1990 alkaen

tutkijan virka (A22) 1.8.1990 alkaen

Tiedustelut puh. 941-603 529

Hakemukset osoitetaan Jyväskylän yliopistolle ja toimitetaan yliopiston kirjaamoon, Seminaarinkatu 15, 40100 JYVÄSKYLÄ. Hakuaika päättyy 29.3.1990.

Jyväskylässä 28.2.1990

TIEDOTUKSIA ** INFORMATION

Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa

UUSIA JULKAISUJA KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSESTA
New publications from the Language Centre for Finnish Universities

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JULKAISUJA -SARJA
Reports from the Language Centre for Finnish Universities

N:o 36 Didaktik und Methodik des Fachbezogenen und Allgemeinsprachlichen Unterrichts Deutsch als Fremdsprache, Dokumentationen von Seminare für Deutschlehrer in Finnland 1987/1988.
Herausgeber: Sabine Ylönen

Julkaisu sisältää kolmen saksan opettajille järjestetyn seminaarin esitelmät ja seminaariraportit sekä raportin kahdesta Goethe-Instituutin järjestämästä opettajien videoseminaarisesta.

N:o 37 Soziologie zwischen Wissenschaft und Altagsleben. Seminar documentation zu den "Finnisch-Deutsch Tagen" vom 3.-8. Oktober in Tampere.
Herausgeber: Ewald Reuter

Julkaisu sisältää Goethe-Instituutin Tampereen yliopiston kanssa järjestämän saksan opettajien jatkokoulutusseminaan esitelmät.

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN TIEDOTTEITA -SARJA
Information from the Language Centre for Finnish Universities

3/1989 Maisa Martin:
Kielialaineiden tutkijankoulutus Suomessa vuoden 1990 tienoilla

Julkaisu sisältää tutkijankoulutustoimikunnan kielentutkimuksen yhteistyöryhmän tekemän lisensiaattien ja tohtorien koulutusta koskeneen kyselyn tulokset.

KIELIKUSMATERIAALIA -SARJA
Language Centre Materials

N:o 75 Helinä Koivisto:

SUOMI-TYTÖN KIELI

Suggestopedinen alkeiskurssi, osa 1 ja 2

Suomen kielen suggestopedinen alkeisoppikirja koostuu 14 jaksosta, jotka on sivumääränsä runsauden vuoksi jaettu kahteen niteeseen (osa 1 ja 2). Oppikirja on tarkoitettu sellaisten ulkomaalaisten opetuksenseen, jotka eivät ole aikaisemmin opiskelleet suomea. Opetusmateriaali perustuu jokapäiväisiin kielenkäyttötilanteisiin ja viestintätehtäviin. Jaksot, jotka sisältävät eripituisia lähinnä puhekielejä vuorokuskusteluja ja pikkudialojeja sekä niiden sanaston, ovat yleensä teemallisia kokonaisuuksia, joissa harjoitellaan tiettyjä kielioppiasioita. Painopiste on kuitenkin kommunikatiivisten taitojen kehittämiseen.

Oppikirjan tekstien ja kielopinselitysten rinnalla kulkee englanninkielinen käänös. Ensimmäisessä niteessä dialogit on tarkoituksellisesti käännetty epäidiomaattiseksi, suomen kielen mukaiseksi englanniksi, minkä tarkoituksesta on antaa opiskelijoille käsitys suomen kielen lauserakenteesta ja sanajärjestyksestä. Kielipin selitykset ovat idiomaattista englantia, samoin jälkimmäisen niteen dialogien käänökset.

Koska jako kahteen niteeseen on tehty vain käytännön syistä, niteitä ei myydä erikseen. Materiaalin hinta on n. 100 mk ja sitä voi tilata Korkeakoulujen kielikeskuksen kansliasta, puh. 941-603 520.

The principal aim of **Suomi-tytön kieli** is to give the student the language skills necessary for surviving in Finnish everyday situations. The material is divided into 14 units, each comprising conversations of various length, short dialogues and a vocabulary. Even though the book emphasizes communicative skills, there are explanations of grammar as well.

For practical reasons, the 14 units of the book are divided into two volumes. In the first volume, texts are intentionally translated into unidiomatic English imitating Finnish sentence structure and word order. This has been done to give the student some idea of the structure of the Finnish language. Explanations of grammar and the dialogues in the second volume have been translated into idiomatic English.

As the division into two volumes has been done for purely practical reasons, the volumes are not sold separately. The price of the material is approximately 100 Fim, and it can be ordered from the Language Centre for Finnish Universities, tel. 941-603 520.

Nauhoitopalvelu tiedottaa

Kielikeskuksille on lähetetty tammikuussa uudet BBC-luettelot.

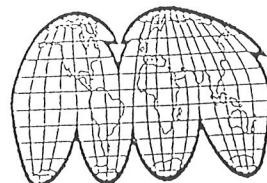
Englanti

BBC SCIENCE MAGAZINE

1/90	X-Ray Holography Molten Sulphur Lakes - A World First Sex and the Single Gene The Earth's Creeping Crust	6'52" 5'55" 4'55" 5'05"
2/90	Re-Routing Nerves Sex Policing Honeybees The Effects of Rain on the Sea Surface New Technology to Deal with Household Garbage	4'55" 6'35" 6'45" 6'25"
3/90	The Mini-Gene and Muscular Dystrophy Man's Earliest Ancestors? Newton's Challenge! H.E.I.R. (The Human Evolution Inter-Disciplinary Research) Apparent	6'35" 5'27" 6'10" 5'
4/90	Predicting Volcanoes with Gravity Sex Determination: The Noose Tightens Regenerating Nerves The Hubble Space Telescope - A User's Guide	6'25" 4'50" 6'40" 5'56"

BBC HELLO TOMORROW

1/90	After the Hurricane A Small and Beautiful Tourist Development Jamaican Women Enter High Finance Banking with Rice News Round-Up Saving Trees for Baskets A Trust Fund for Employment	4'10" 4'17" 2'50" 3'57" 1'46" 3'43" 3'44"
2/90	Biological Control of Water Hyacinth Using Water Desalination in the Kalahari Desert Action on Disability and Development Rehabilitation through Parents in Papua New Guinea Schooling for the Rag-Pickers of Bangalore The Fountain of Hope Broaching Family Planning in the South Pacific	3'05" 4'44" 3'05" 3'56" 3' 2'19" 3'11"
3/90	Fishing by Satellite in the Solomon Islands All's Well with Wells in Nicaragua Saving Soil in Sichuan A Kit for Quality Water Teaching Physics - Why Bother? Cashing in on a Sorghum Cache Licence to Braid	4'05" 4'57" 4'15" 1'50" 2'46" 1'55" 3'27"
4/90	Keep Fit with a Kit 'Pied Crow' Health in the Mountains of Morocco Sight for Sore Eyes Reading between Ages Evolving Roles in Guatemala	3'28" 4'26" 3'09" 5'21" 2'17" 4'17"
5/90	A Tethered Goat is a Fatter Goat Changing the Approach to Health Care Silk Worms across the Indian Ocean Round-Up of New Ideas Treating Camels on the Move A Street School for Street Kids	3'42" 6'52" 3'26" 3'29" 2'41" 3'05"

BBC THE WORLD OF BOOKS

1/90	"Life doesn't Frighten Me at All" - Anthology of Poems The Spy Thriller - Changes Afoot A Trilogy by Alice Thomas Ellis "Our Bodies, Ourselves" The Return of Batman	4'10" 5'45" 3'20" 4'45" 6'20"
2/90	"Shockwave" (Colin Forbes) East/West Book Trading "Mutton & Oysters" (Sarah Freeman) Hardback Roundup "Closed Circuit" (Massi Torfeh, Iran)	3'18" 5'05" 5' 5'55" 5'18"
3/90	"Hothouse Earth" (John Gribbin) Between Books - How a New Author Tackles His Second Book "Watercolour Sky" (William Riviere) "Nineties" (Jeremy Reed) "La Sheridan"	4'55" 5'08" 4' 4'10" 4'50"
4/90	Johannes Brahms "A Time without Shadows" (Ted Albeury) Emily Davis - Founder of Girton College, Cambridge "Boris Pasternak" A Library Wonderland	5'40" 3'25" 4'50" 3'58" 5'57"

BBC = YOUR WORLD

(CONTENTS)

01/90=

CAN SPORT BE BAD FOR YOUR HEALTH?

Presenter: David Thomas
 Producer: Kathleen Cheesmond
 Recorded: 14.12.89.
 Programme no: 9032V001
 Duration: 14'05"

If you're an athlete - if you do a lot of running, or jumping, or any other very active sport - you may well suffer from injuries which result from over-straining your body. If, on the other hand, you're averse to physical exercise, those athletes' injuries may sound like a good excuse for spending your leisure hours resting with your feet up, so as to avoid such hazards.

But health educators are constantly urging us to take vigorous exercise as an antidote to the stress of modern living - even as a precaution against heart disease. So is physical fitness really the same as good health - or can sport be bad for you?

In this edition of YOUR WORLD, David Thomas examines the question with two experts: Dr Malcolm Read, a British Olympic team who has written a book on sports injuries*, and Dr Doug Carroll, a senior lecturer in psychology at the University of Birmingham in England, who has been doing some research into the effects of exercise on physical and mental health.

BBC = YOUR WORLD

(CONTENTS)

2/90=

SHOULD EMBRYO RESEARCH BE ALLOWED?

Studio Producer: Dee Palmer
 Recorded: 1.12.89
 Programme no: 90R32V002P
 Duration: 14'05''

A number of childless couples around the world have been helped to have children by the technique known as 'in vitro fertilisation', or IVF. The woman's egg is fertilised outside her body by her husband's sperm and the resulting embryo is implanted in her womb. The principle is straightforward, but in practice the success rate is very low.

Many scientists argue that the only way of improving IVF techniques is to create embryos for experimental purposes, so that the first few days of development can be studied. They also argue that research on early embryos will give us a better understanding of why miscarriages occur and suggest ways to prevent inherited diseases. However, there are people who believe that such research is morally wrong, as the embryo is already a human being, a unique individual, from the moment of conception. They argue that to carry out destructive research on an embryo is as unethical as it is to carry out such research on cancer patients.

In this edition of YOUR WORLD, the scientific and moral issues of embryo research are discussed by Katherine Francoise of Britain's Society for the Protection of the Unborn Child, and Dr Anne McLaren, director of the Mammalian Development Unit of Britain's Medical Research Council. David Thomas is in the chair.

BBC = YOUR WORLD

(CONTENTS)

03/89=

IS THE PLANET SAFE IN THE HANDS OF POLITICIANS?

There's a saying that 'politics is too important to be left in the hands of the politicians.' As Green issues increasingly take the centre of the political stage in the 1990s, will the environment also be too vital to be left to the people we choose to govern us?

Politicians have other concerns apart from protecting the environment: not least the encouragement of industry and consumption is thriving economies. Vote-winning growth may well be incompatible with a greener world.

Some people are beginning to go further than seeking a more harmonious relationship between the industrial world and the planet's resources. Is it not time for man to re-align himself with the natural rhythms and ecosystems of the globe? That would call for a re-assessment of modern life.

In this edition of YOUR WORLD, the politics of protecting the environment are discussed by Paddy Gresham, Manager of the Environmental Policy Directorate for the Ministry of the Environment in New Zealand, and Spilos Papaspiliopoulos, Economics Editor of the weekly financial journal, *Economikos Tachydromos*, who was also an ecology party candidate in the Greek elections last year.

Mark Reid is in the chair.

Recorded: 15.1.90.
 Programme no: 90R32V003
 Duration: 14'03"

BBC = YOUR WORLD

(CONTENTS)

04/90=

SEXUAL HARASSMENT

Sexual harassment is a fairly new name for an age-old problem. For generations women have suffered from unwanted sexual attention; both at work and in their private lives.... being insulted, threatened and propositioned by men they don't want to know happens so regularly that such behaviour is seen by some women as an inevitable part of everyday life. Women complain that in the street, men expect them to be flattered by wolf whistles and sexual taunts, and at work they've missed out on promotion because they've failed to respond to being asked out on a date by their male boss.

But how many men are aware that what they see as normal behaviour is seen by women as sexual harassment? And are women over-reacting to what the men might see as 'just good fun'?

Research continues to be carried out on the subject, and in the studio to discuss these questions are Michael Rubenstein, author of a recent document "Preventing and Remediying Sexual Harassment at Work" and Vivienne Gay, who is a barrister and a founder member of the London-based organisation WASH - Women Against Sexual Harassment.

John Riddle is in the chair.

Studio Producer: Mark Reid
 Recorded: 18.1.90.
 Programme no: 90R32V004
 Duration: 14'10"

INTERNATIONAL PROFILE No. 29

CHIEF ANYAOKU - New Commonwealth Secretary-General

BROADCASTING RIGHT FREE for use by all broadcasting organisations outside Britain in English or in translation.

The third Secretary-General of the Commonwealth, and the first African to hold the post, Chief Emeka Anyaoku, was elected at the Commonwealth Conference in the Malaysian capital Kuala Lumpur in October 1989. (His election took place after a secret ballot arranged by Malaysia's Prime Minister Dr Mahathir; for the first time there had been a rival candidate, the former Australian Prime Minister Malcolm Fraser).

Chief Anyaoku takes over in 1990 from Sir Sonny Ramphal, who has made his own mark on the Commonwealth over the past fifteen years. For more than a decade he's been Sir Sonny's deputy, except for a brief period as Nigerian Foreign Minister; and thirty years of his life have been spent in international diplomacy, both in the Commonwealth and at the United Nations. He was educated in Britain and France, as well as the University of Ibadan in his home country.

For this edition of International Profile, Chief Anyaoku talked to Mike Popham in his office at the Secretariat in London, about his life, his work and his hopes for his personal future and the future of the Commonwealth.

Presenter: Mike Popham
Producer: Kathleen Cheesmond
Date rec: 31st October, 1989
Duration: 14'10"

89/WS/183
BBC TOPICAL TAPES

Chief Emeka Anyaoku, the recently elected Commonwealth Secretary-General, interviewed in his London office by Mike Popham for the BBC radio programme International Profile.

Tiedustelut ja tilaukset:
Anna Kyppö (941-603 525)

HÖRTEXTE FÜR DEN BEREICH DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE

(käuflich zu erwerben beim Zentralen Spracheninstitut der Finnischen Hochschulen, Universität Jyväskylä, Seminaarinmäki 15, 40100 Jyväskylä, Tel. 941-603 525.)

REIHE 1: SENDUNGEN DES RUNDFUNKS DER DDR

1. Ausbildung von Kunststudenten 1'30"
2. Talentförderung im DDR-Sport 6'20"
3. DDR-Report, ein Kultur- und Wissenschaftsmagazin aus der DDR 8'30'
4. Kulturnachrichten für ERT 9'30"
5. Interview mit Oberkirchenrat Dr. Helmut Zeddies, Vorsitzender des geschäftsführenden Ausschusses des Luther-Komitees der Evangelischen Kirche 6'45"
6. Interview mit dem Leiter des Organisationsbüros des Martin-Luther-Komitees der Deutschen Demokratischen Republik 13'
7. Die Karl-Marx-Universität in Leipzig 7'
8. Wartburgstadt - Eisenach 15'
9. Lokales für jung und alt - aus der Arbeit einer Kreisredaktion 9'
10. Zum 100. Todestag Richard Wagners - Wagner-Pflege in der DDR 9'
11. "Amboss oder Hammer sein" - über die Jugendweihe in der DDR 17'
12. Gespräch mit der Meisterin Hannelore Tabor, Neuerer im VEB-Autotrans-Berlin 5'30"
13. "IFA-Report" - eine Zeitung für Arbeiter von Arbeitern 10'
14. Sport in der DDR - der SC Motor Jena vorgestellt 7'
15. Weihnachten im Erzgebirge 29'
16. 100 Jahre Deutsches Theater 7'
17. Kulturnachrichten 8'30"
18. Aus der Arbeit eines Bezirkneuerzentrums 5'5"
19. Kulturnachrichten nr 11 6'55"
20. Interview mit Frau Prof. Anneliese Sälzler 6'5"
21. Politische Korrespondenz aus der DDR-Gewerkschaftsvertrauensmann 6'
22. Zentrale Patentbibliothek der DDR 6'30"
23. Schillerjahr der DDR 1984: Ehrung zum 225 Geburtstag des Dichters 5'5"
24. "Geschichten von der Haustür" - Gespräch mit Wolfgang Eckert, Schriftsteller 43'50"
25. PS zu einem Lebenslauf - Prof. Rita Schober, führende Romanistin der DDR - typischer Bildungsweg einer Wissenschaftlerin c. 50'
26. Ein glückliches Leben für die Technik und Forschung - ein Porträt von Manfred v. Ardenne 28'
- 27a Johannes R. Becher: "Wir wollen den Frieden", 1. Teil 32'
- 27b Johannes R. Becher: "Wir wollen den Frieden", 2. Teil 15'
28. "Nationales Krebsregister" - Interview mit Dr.Sc. Mehnert, Institut für Krebsforschung der DDR 6'30"
- 29a "Spitzenleistung" - Klinik für innere Medizin, Rostock, 1. Teil 20'40"
- 29b "Spitzenleistung" - Klinik für innere Medizin, Rostock, 2. Teil 18'20"
30. "Mitarbeit der DDR an friedlicher Nutzung des Weltraums" - Interview mit Prof. Dr. Knuth, Direktor des Instituts für Kosmosforschung der Akademie der Wissenschaften der DDR 6'50"
31. Anna Seghers: "Die Kraft der Schwachen" - Sonderangebot zum 35. Jahrestag der DDR 50'

32. "Traditionspflege in der DDR" - Das Folkloreensemble Elserberg wahrt und pflegt die Traditionen des Vogtlandes 13'30"
33. 90 Jahre Deutsche Zentralbücherei für Blinde zu Leipzig 6'
34. "Ein Spaziergang durch die Geschichte des Spielzeugs - Zu Besuch im Spielzeugmuseum Sonneberg" 16'35"
35. Ein Musikereignis von internationaler Bedeutung (Bach-Händel-Schütz-Ehrung) 14'
36. Kulturhistorisches Museum Stralsund 9'
37. 750 Jahre Stralsund - Ein Besuch in der Stadt am Sund und auf ihrer Volkswerft 11'
38. Porträt: Andrea Schöne, Olympiasiegerin und Weltrekordlerin im Eisschnelllauf 14'
39. Interview mit Karin Langner, Leiterin einer Ehe-, Familien- und Sexualberatungsstelle in Berlin 8'
40. DDR-Notizen nr. 1 (u.a.: Sekndärrohstoffe, nordeuropäische Literatur, Arzneipflanzen, Wohnungsbau, Ausgrabungen) 15'
41. Karten aus Gotha - 200 Jahre Verlag VEB Hermann Haack 17'
42. Zum 300. Geburtstag von Johann Sebastian Bach 17'
43. DDR-Notizen nr. 2 (gemischte Kurznachrichten) 14'
44. 5 Jahre Gesellschaft für Natur und Umwelt 22'
45. Schwerin - ein Städteporträt 16'
46. Aus der Arbeit eines Jugendforscher-Kollektivs 10'
47. Junge Leute in der DDR - Porträt eines Lehrlings - Axel Semjow 24'
48. Reclam - Markenzeichen für gute und preiswerte Bücher 8'30"
49. Traditionen der Heinrich-Schütz-Pflege beim Dresner Kreuzchor 11'30"
50. DDR-Notizen Nr. 3 (gemischte Kurznachrichten) 12'30"
51. 150 Jahre finnisches Nationalepos - Kalevala - Ausstellung in der Deutschen Staatsbibliothek 9'45"
52. Junge Leute in der DDR - Studentensommer der FDJ (Freien Deutschen Jugend) 16'
53. Wismar - Porträt einer Künstenstadt 23'
54. DDR-Notizen Nr. 4 (gemischte Kurznachrichten) 14'30"
55. Handwerk hat goldenen Boden - Über die Stellung des Handwerks in DDR 16'
56. Zu Besuch im Zwergenland. Über die Produktion von Gartenzwergen im thüringischen Dörfchen Doernfeld 11'10"
57. Interview mit DDR-Aussenminister Oskar Fischer über die konstruktive Mitarbeit der DDR in der UNO 6'
58. Meinungen von DDR-Bürgern zu den jüngsten Abrüstungsvorschlägen der Sowjetunion vom 15. Januar 1986 7'
59. Dichtung für den Frieden. Lyrik von Juri Woronow 29'
60. Dichtung für den Frieden. Aristophanes "Lysistrate" 28'50"
61. Dichtung für den Frieden. Erich Maria Remarque. "Im Westen nichts Neues" 26'15"
62. Tradition und Gegenwart der Leipziger Messe 15'40"
63. Meistern des Waffenhandwerks über die Schulter geschaut 15'
64. DDR-Notizen Nr. 5 (gemischte Kurznachrichten) 11'30"
65. Bewährungsproben - Wir stellen vor: Eine junge Sängerin und einen Forschungsstudenten im Kurzporträt 22'25"
66. Aus der Arbeit der Freundschaftsgesellschaft DDR-Finnland in der Liga für Völkerfreundschaft 8'40"

67. Ärzte der Welt für den Frieden der Welt - Interview mit Prof. Dr. Moritz Mebel zur Arbeit des Komitees "Ärzte der DDR zur Verhütung eines Nuklearkrieges" 11'
68. Zwei Gesichter einer Stadt - Potsdam 14'50"
69. DDR-Notizen Nr. 6 13'50"
70. Über alte und neue Hochzeitsbräuche in der DDR 18'
71. Rundreise auf der Ostsee-Insel Rügen 17'20"
72. Ein Tag im Sport- und Erholungszentrum Berlin 20'18"
73. Zu Besuch in der Seelotsenstation Timmendorf 13'
74. 10 Jahre FDJ-Initiative. Interview mit Heinz Wudy 19'40"
75. DDR-Notizen Nr. 3/86 9'30"
76. 175 Jahre Teubner-Verlagsgesellschaft Leipzig 9'40"
77. Zur veränderten Facharbeiterausbildung in der DDR. Interview mit G. Menge vom Staatssekretariat für Berufsausbildung 9'30"
78. "Ein 'Doktor' Olympiasieger - Helmut Recknagel Heute" 9'30"
79. Jahrtausende alter brennender Stein - zu Gast im Bernsteinmuseum von Ribnitz-Damgarten 17'45"
80. Zu Besuch in der Archenhold-Sternwarte Berlin 10'20"
81. Sommer 1986 - ein Ferienmagazin 17'30"
82. Berliner Umgangssprache im Wörterbuch - Gespräch mit Sprachwissenschaftler Dr. Joachim Wiese über das Berlinische 11'30"
83. Mit jungen Erfindern, Neuerern und Rationalisatoren im Gespräch - Ein Besuch auf der Messe der Meister von morgen in Leipzig 15'
84. Franz Liszt in Weimar - eine Sendung zum 175. Geburtstag und zum 100. Todestag des Komponisten 15'20"
85. DDR-notizen Nr. 4/86
86. Auf den Spuren von Johann Sebastian Bach durch den Bezirk Erfurt 18'
87. Schnelle Medizinische Hilfe - ein System der ärztlichen Notfallversorgung in der DDR 7'
88. 750 Jahre Berlin; "Typische Berliner von gestern und heute" 17'30"
89. DDR-Notizen Nr. 1/87 10'
90. Forstwirtschaft im Bezirk Neubrandenburg - Alt wie ein Baum - zu Besuch bei Förstern, Walddararbeitern und Flößern in Mecklenburg 19'30"
91. 750 Jahre Berlin; An der Wiege Berlins rundum geschaut
92. DDR-Notizen Nr. 2/87 11'25"
93. Auf den Spuren von Salzmann und GutsMuths - zu Besuch in der Salzmannschule Schepfenthal 18'
94. Erwachsenenqualifizierung in der DDR - Kurzporträt einer Arbeiterin aus dem Büromaschinenwerk Sömmerda 9'30"
95. Wir stellen vor: Das Theater der Freundschaft in Berlin - Interview mit Intendant Dr. Siegfried Wein 11'30"
96. "Mit Karte und Kompass durch den Wald" - Ein Besuch bei jungen Orientierungsläufern - (Sport in der DDR) 10'
97. Pferdezucht in Neustadt 13'
98. Die Stadt der Baumblüte - zu Besuch bei Obstgärtnern der märkischen Kleinstadt Werder 15'
99. DDR-Notizen Nr. 3/87 13'
100. Ein stiller Sport mit vielen Freunden - der Deutsche Anglerverband der DDR stellt sich vor 12'
101. Aus der Arbeit des Brecht-Zentrums der DDR - Gespräch mit dem Direktor Werner Hecht anlässlich des 90. Geburtstages von Bertolt Brecht am 10.2.1988 13'30"

102. DDR-Notizen Nr. 4/87 14'20"
103. Bertolt Brecht zum 90. Geburtstag am 10.2.1988 25'30"
104. Die Berliner und einige ihrer Hobbies 14'
105. Aktion "Gesunder Wald" - zu Besuch einer Jugendforstbrigade 6'50"
106. Erfolge des DDR-Sports 1987 - ein Jahresrückblick 12'
107. DDR-Notizen (Nr. 1/88) - ein Nachrichtenmagazin 10'
108. Weimar - die Stadt der klassischen deutschen Literatur 17'
109. In der Diskussion: Ethische Grundsätze der Humangenetik - Interview mit Professor Dr. Reinhard Mocek, Dekan der Philosophischen Fakultät der Martin-Luther-Universität Halle 11'
110. Zu Besuch auf der "iga", der Internationalen Garatenbauausstellung in Erfurt 9'
111. Zu Besuch im Deutschen Buch- und Schriftmuseum in Leipzig 10'
112. In der Heimat des deutschen Australienforschers Ludwig Leichhardt - Sendungen anlässlich des 175. Geburtstages Leichhardts am 23.10.1988
113. Finnische Gäste im Bezirk Erfurt 18'
114. Impressionen aus der Blumenstadt Erfurt 21'30"
115. Auf den Spuren des Reformators 17'
116. Weihnachten in der DDR - Bräuche zum Fest 25'
117. Zur Funktion und Verbreitung von Mundarten in der DDR 13'
118. Zahnmedizinische Betreuung von Kindern und Jugendlichen in der DDR 12'
119. Mit Wissenschaftlern im Gespräch 12'
120. Mit Wissenschaftlern im Gespräch 19'
121. Dem Dichter Friedrich Schiller ganz nah 10'50"
122. Zwischen Pflicht und Kür 18'
123. Auf den Spuren des Sprachforschers Konrad Duden - Verfasser des Wörterbuches der deutschen Rechtschreibung 10'20"
124. Umweltschutz geht alle an - Bürgerinitiative in der Gesellschaft für Natur und Umwelt im Kulturbund der DDR 15'
125. Sterne zum Greifen nah - erlebtes Weltall im Zeiss - Grossplanetarium Berlin 14'30"
126. Die Kunstadt Dresden 18'30"
127. 40. Jahrestag der DDR-Alltag einer Berliner Familie - Familienporträt in 4 Teilen 35'
128. Alkoholabhängig - was dann?
129. Telefon des Vertrauens - Lebenshilfe per Draht 6'50"
130. 19. Poetenseminar der FDJ Werkstattwoche junger Schreibender in Schwerin 11'
131. Eisenach - eine geschichts- und kulturträchtige Stadt 18'
132. Bewahrung mittelalterlicher Glasmalerei - 15. internationales Lolloquium in Erfurt 7'
133. Umgestaltung in der DDR - Meinungen von Künstlern, Wissenschaftlern und Kulturpolitikern 11'
134. Festtage der Orgelmusik - Gottfries-Silbermann-Tage im Bezirk Karl-Mar-Stadt 14'
135. Die berliner Mauer anno '89 - Meinungen von DDR-Bürgern zur Grenzöffnung nach Berlin (West) 9'
136. Zur neuen Regierung in der DDR - Interview mit Regierungssprecher Wolfgang Meyer 5'20"

Seminaareja ja koulutusta

THE ELEVENTH FINNISH SUMMER SCHOOL OF LINGUISTICS

will be organized at the University of Jyväskylä on June 11-15, 1990. The theme of the Summer School will be

SECOND/FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION/LEARNING

The number of the speakers will depend on the financing to be received for the school. The following speakers have promised to come: Andrew Cohen (Hebrew University, Jerusalem), Charles Fillmore and Lily Wong Fillmore (University of California, Berkeley), Diane Larsen-Freeman (Experiment in International Living, Vermont), Michael Sharwood Smith (Utrecht), and possibly also Rod Ellis (Ealing College, London).

The programme will consist of lectures and workshops (three or four sessions each day) which will deal with recent developments in second language and foreign language research.

The Summer School is open to all persons Finnish and foreign who are interested in the topic. Particular attention will be paid to considerations relating to postgraduate training.

The participation fee will be c. FIM 500. The exact fee will be announced later and it will depend on the level of the sponsorship from various sources.

Preliminary registrations should be addressed to Salme Vaaraniemi, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, SF-40100 Jyväskylä, Finland (tel. +358 41 603651, fax +358 41 603621). The programme will be mailed to persons who have preregistered in late April.

For further information, contact either Salme Vaaraniemi or Kari Sajavaara (Department of English, University of Jyväskylä, SF-40100 Jyväskylä, tel. +358 41 601213, fax +358 41 601021).

PILC V**1990-1991**

Högskolornas språkcentral anordnar en femte PILC-kurs (= Programme of In-Service Training for Language Centre Teachers) för språklärare.

Målgrupper	* språkcenterlärare * lärare i finska som andraspråk * nordiska utlandslektorer * lärare vid språkinstitutioner * andra intresserade
Målsättning	Målet för utbildningen är att deltagarna skall nå en fördjupad förståelse av den egna undervisningen. Målet uppnås genom att undervisningserfarenheterna diskuteras mot bakgrund av en orientering om den senaste forskningen kring språkinlärning och -undervisning.
Kursens uppläggning	* introduktionsdag * 3 fem dagars seminarier * självstudier mellan seminarierna (litteraturläsning, uppgifter)
Kursfordringar	Ett kursintyg förutsätter deltagande vid alla seminarier och introduktionsdagen samt muntliga och skriftliga redovisningar av förelagda uppgifter mot bakgrunden av kurslitteraturen och föreläsningarna.
Kursens status	PILC-kurserna kan tillgodoräknas som en del av påbyggnadsstudierna i språkämnen både i Finland och i Sverige.
Kursens planering	Kurserna planeras av ledningsgruppen för PILC i samarbete med Centrum för tvåspråkhetsforskning vid Stockholms universitet.
Kursens innehåll	Följande områden täcks under kurserna: * språkinlärning ur psykologistisk och sociolinguistisk aspekt * undervisningsmetoder och -material, evaluering * andraspråkkommunikation i och utanför klassrummet (verbal/icke-verbal; muntlig/skriftlig)
Seminarietider	* introduktionsdag i början av september 1990 * första seminarie i början av januari 1991 * andra seminarie i slutet av maj 1991 * tredje seminarie i slutet av augusti 1991 Seminarierna hålls på TOC-institutet i Kyrkslätt (januari) och Selänpohja kurscentrum nära Jyväskylä.

Kursens språk

Det gemensamma språket på seminarierna är svenska, andra språk används när så är lämpligt.

Föreläsarna

På varje seminarium finns två föreläsare, en lingvist från Sverige och en från Finland.

Kostnader

Det finns ingen kursavgift men deltagarna betalar själva inkvarteringen (det totala priset för alla tre seminarier är ca 2600 FIM) och resorna. På de tidigare kurserna har deltagarna i många fall fått ekonomiskt stöd från sina arbetsgivare.

Anmälan om deltagande

Anmälan görs senast den 31 maj 1990 på den bifogade kupongen.

Vidare information

För vidare information, kontakta
Markku Helin (941-603 524)
Tuija Nikko (941-603 536)
Kenneth Hyltenstam (08-16 20 00)

PILC V**ANMÄLNINGSBLANKETT**

Namn
Adress
Universitet
Institution
Undervisningsspråk
Avlagda examina

Underskrift

Sänd blanketten till nedanstående adress senast den 31 maj 1990.

Jyväskylä universitet
Högskolornas språkcentral
Markku Helin
SF-40100 JYVÄSKYLÄ
FINLAND

TALLINN

PRELIMINARY INFORMATION

Date: Late October or early November

Friday-Sunday, perhaps the possibility of an extended stay for those interested.

Format: "Swap-Shop"/Poster Fair, to exchange ideas, techniques, materials etc. All participants will be asked to contribute.

Accommodation: In the homes of Estonian language teachers or in a hotel.

WATCH THIS SPACE FOR MORE INFORMATION

SEMINAR ON CROSS-CULTURAL COMMUNICATION

23 March 1990

University of Jyväskylä, Mattilanniemi Campus, Building MaA, room MaA 103
Organiser: Department of English, University of Jyväskylä

PROGRAMME

10.45 - 11.00	Jaakko Lehtonen (Jyväskylä) Opening
11.00 - 12.00	Henn Mikkin (Tartu) <u>Some Difficulties in Interpersonal Interaction during East-West Commercial Negotiations</u> Harald Haarmann (Helsinki) <u>Ethnic Styles and Symbolic Internationalization - Beyond the Practical Use of Foreign Languages in Intercultural Communication</u>
12.00 - 12.45	Lunch
12.45 - 13.30	Hartmut Schröder (Vaasa) <u>Methodological Aspects of Contrastive Text Analyses Based on German and Finnish Product Presentations</u>
13.30 - 15.30	Paula Kalaja (Jyväskylä) <u>Analyzing Service Encounters Cross-Culturally: Methodological Considerations</u> Elise Kärkkäinen (Oulu) <u>The Problem of Norm in the Study of Cross-Cultural Discourse</u> Hilkka Yli-Jokipii (Turku) <u>Running against Time and Technology: Problems in Empirical Research into Written Business Communication</u> Kaarina Yli-Renko (Helsinki) <u>Intercultural Communication and Oral Language Proficiency</u>
15.30 - 16.00	Coffee
16.00 - c. 18.00	The following themes are offered for informal group discussion: Hannele Dufva (Jyväskylä) <u>Communication Breakdown</u> Sirpa Leppänen (Jyväskylä) <u>Literature and Cross-Cultural Communication</u> Jeanne Rellahan (Hawaii) <u>Teaching Communication Strategies in an International Educational Environment</u> David Marsh (Jyväskylä) <u>Broadening the Mind or Reduced Personality? Skills for Increasing Cross-Cultural Awareness.</u>

Tieteelliset päivät

PUHE 90

Puhe 90 päivät järjestetään kahdessa osassa:
Kevätpäivät maaliskuussa 1990. Teema: Puhe, tutkimus ja opetus.
Syyspäivät marraskuussa 1990. Teema: Puhe ja yhteiskunta.

PUHE 90 kevätpäivät Tampereen yliopistossa 17.-18.3.1990

Järjestäjät ovat Tampereen yliopiston puheopin laitos ja Prologos-yhdistys

Päivät ovat myös Prologos-yhdistyksen jäsenten, jäseniksi aikovien ja muiden puheesta kiinnostuneiden ensimmäinen laaja järjestäytymistilaisuus

* * *

Näiltä päiviltä ei kannata jäädä pois.
Tervetuloa aloittamaan uutta.

* * *

Päivätilaisuksista ei peritä osallistumismaksua. Iltatilaisuus Finlaysonin palatsissa maksaa 90 markkaa.

PUHE 90 päiville pyydetään ilmoittautumaan 9. maaliskuuta mennessä. Järjestäjien työtä ja vastuuta helpottaisi, jos myös illanviettoon tulijat voisivat ilmoittautua jo ennakkolta. Ilmoittautumiset osoitteella:

Tampereen yliopisto, Puheopin laitos
PL 607, 33101 Tampere
tai puhelimitse ammuanensi Riva Oksalalle
puh. 931-156 323

Tervetuloa PUHE 90 päiville Tampereen yliopistoon 17.-18.3.1990

Prologos

Aino Sallinen-Kuparinen

Puheopin laitos

Timo Leino

PUHE 90 Kevätpäivät

Puhe 90 -päivät järjestetään kahdessa osassa Tampereen yliopistossa
Kevätpäivät: Puhe, tutkimus ja opetus 17.-18.3.1990
Syyspäivät: Puhe ja yhteiskunta. Järjestetään marraskuussa.

Kevätpäivät pidetään yliopiston luentosalissa A I, joka on pääaulan välittömässä läheisyydessä. Sisäänpääsyn yliopiston pääovesta, Kalevantie 4. Yliopiston ravintola on avoinna klo 10.30 lähtien.

Päiville ovat tervetulleita tutkijat, opettajat ja opiskelijat ja muut aiheesta kiinnostuneet.

PUHE 90

LAUANTAI 17. MAALISKUUTA 1990

12.00	PUHE 90 päivien avaus Aino Sallinen-Kuparinen
12.30	Tampereen yliopiston tervehdys Rehtori Tarmo Pukkila
13.00	Tampereen yliopiston puheopin laitoksen puheenvuoro Timo Leino
13.30	Järki ja tunne Aristoteleen retoriikassa Paavo Hohti, Helsingin yliopisto, klassisen filologian laitos
14.00	Tampereen yliopistossa on oma paikalliradio. Kenen puhetta kenelle? Taisto Hujanen, Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos
14.30-15.00	Puhe tässä ja nyt Ismo Nykänen, Radio 957 ja Yleisradio
15.00-15.30	Miten suomalaisen saa avautumaan? Kokemuksia radio-ohjelmasta Yöihmis. Tepo Turkki, Taideetollinen korkeakoulu, novakoulutus
15.30	KESKUSTELUN VARA-AIKA
16.00	KAHVI
16.30	Mitä radio- ja televisiopuheesta pitäisi tutkia? Kaarina Karttunen, Yleisradion ammattiopisto
17.00-17.30	Radioäänien instrumentaalista tutkimusmahdollisuksista Timo Leino, Tampereen yliopisto, puheopin laitos
	Radio- ja foneettisesta strukturoinnista Suomessa ja Ranskassa Veijo V. Vihanta, Tampereen yliopisto, suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitos
	KESKUSTELUN VARA-AIKA

17.30

Sektiotyöskentelyn käynnistäminen

Sektiolla pidetään aluksi puheenjohtajien lyhyet puheenvuorot sektioiden tavoitteista sekä sektiokohdaiset alustukset.

Sektiot kokonaan puheopin laitoksen tiloissa. Sektioiden yhteydessä ja niiden jälkeen on mahdollista tutustua laitokseen.

Sektiolla on kahvitarjoilu.

A: Puhe- ja neuvoittelutaito, puheviestintä; tutkimus ja opetus

Pj. Kaj Syrjänen (Tampereen yliopisto, puheopin laitos)
Alustus: Anna Ukkola (Oulun yliopisto): Naissivistettujen viestintäkäytäytymisen kapunginvaihtuiston ja lautakuntien kokouksissa.

B: Puhekavasatus

Pj Marja-Leena Koponen. (Jyväskylän yliopisto, opettajankoulutuslaitos)
Alustus: Pirjo Valokorpi, (Joensuun yliopisto, suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tutkimuksen laitos)
Openuusharjoittelu ja puheviestintä

C: Puheviestinnän ja suullisen esitystaidon yleisopinnot

Pj Minna-Riitta Pöyhönen (Korkeakoulujen kielikeskus)
Alustus: Sisko Riihiaho (Korkeakoulujen kielikeskus)

Näkökulma puheviestinnän yleisopintoopetuksen

D: Ääni ja puhetekniikka; tutkimus ja opetus

Pj. Timo Leino; Alustus avoin.

E: Taiteellinen puheilmaisuus; tutkimus ja opetus

Pj. Pirjo Häkkinen (Tampereen yliopisto, näytteilytöön laitos ja Suomen lausujainliitto)

Alustus: Riitta-Liisa Helminen (Tampereen yliopisto, näytteilytöön laitos); Nämäkyysi teatteripuheen ja lausunnan eroista ja yhtäläisyysistä

Myös muita sektioita voidaan perustaa haluttaessa vaikkapa aiheen tai toimialan mukaan: arvosanaopetus, yleisopinnot, opistot ja kurssit, neuvoittelutaito, organisaatiovedintä, kulttuurien välinen viestintä, työelämän viestintä jne.

Viimeistään

19.00

Sektiot päättyyvät.

Sektioiden loppumisajasta riippuen niiden jälkeen on mahdollisuus tutustua puheopin laitokseen.

20.00

ILTATILAIKUUS FINLAYSONIN PALATSISSA:
Buffet ja vapaa seurustelu, ei pöytää, musiikkiohjelmaa.

(Kannattaa tulla kauempaakin!)

SUNNUNTAI 18. MAALISKUUTA 1990

9.00	Sektiot jaikuvat
10.00	Neljäkymmentä vuotta haamurijoittajana Urho Vapaavuori, Turun yliopisto, opettajankoulutuslaitos
10.30	Lukion ilmaisutaidon opettajan koulutus alkaa; suunnitelma ja visioita Jaakko Lehtonen, Jyväskylän yliopisto, viestintätieteiden laitos
11.00	Kokemuksia viestinnän tohtorintutkinnon koulutusohjelman opiskelemisesta USA:ssa Päivi Kärkkäinen, Tampereen yliopisto, puheopin laitos
11.30	KESKUSTELUN VARA-AIKA JA PIKALOUNAS yliopistossa
12.00	Sektioiden raportit tai ehdotukset, joiden jälkeen pidetään välittömästi VUOSIKOKOUS (Vuosikokouskutsu lähetetään erikseen)
	Yhdistys on monilta tahoilta esitettyjen toivomusten perusteella perustettu, mutta perustamiskokouksen osanottajamäärä oli hyvästä edustuksellisuudesta huolimatta pieni. Tästä syystä vuosikokousta on haluttu pohjustaa sektiotyöskentelyllä ja vuosikokoukselle on varattu aikaa vaikka koko sunnuntai-iltapäivä.
	Koska kysymyksessä ei ole mikä tahansa kokous vaan yhdistyksen ensimmäinen koko jäsenistön virallinen yhteinen kokous, jäsenten toivotaan osallisuvan täysilukuiseksi ja aktiiviseksi ensimmäiseen värstiinaiseen uuden jäsenistön vuosikokoukseen.

Vuosikokouksen jälkeen on mahdollista tutustua puheopin laitokseen, jos junie lähtöä joutuu odottelemaan.

*17. KIELITIETEEN PÄIVÄT
HELSINGISSÄ 20. - 21.4.1990*

Tervetuloa kielitieteen päiville Helsinkiin!

Kiinnostus päiviä kohtaan on ollut vilkkaampaa kuin uskalsimme odottaa. Olemme saaneet viisikymmentä esitelmää, jotka olemme jakaneet neljään rinnakkaiseen sektioon. Lisäksi tarjoamme kahden tunnetun kielentutkijan, dos. Matti Hintin (Tallinna) ja prof. Erling Wanden (Tukholma), pleenumesitelmät sektion Kieli ja valta aihepiiristä. Mati Hintti on tunnettu fonologi ja kuuluu Viron uuden kielilain keskeisiin taustaharmoniin; Erling Wande tunnetaan ennen muuta kielisosiologina, varsinkin Länsipohjan "meän kielen" tutkijana. Järjestämme myös paneelikeskustelun, jossa pohditaan mm. Suomeen saapuvien siirtolaisten kielessiä oikeuksia ja vähemmistökielten asemia Suomessa. Asiaohjelmasta hellitämme hetkeksi perjantaina, jolloin halukkailta on tilaisuus viettää yhdessä iltaa Helsingin VPK:n ravintolassa.

Kielitteen päiville voi osallistua maksamalla 70 mk Postipankkiin tilille 19866808 ja lähettämällä kopion maksukuitista ja henkilötiedot (nimi ja osoite) 31.3.1990 mennessä osoitteeseen:

*Kielitieteen päivät
Suomen kielen laitos
Fabianinkatu 33
00170 HELSINKI*

Lisätietoja antavat:

Sari Maamies
191 2368

Tapani Lehtinen
191 2397

Sähköpostiosoite:
atlehtinen@finuh.bitnet tai shore@finuh.bitnet

KIELITIETEEN PÄIVÄT HELSINGISSÄ 20.-21.4.1990
ALUSTAVA OHJELMA

PERJANTAINA 20.4.1990

9.00 - 19.00, 11.00 - 12.30 ILMOITTAUTUMINEN (Fabianinkatu 33, 4. kerroksen aulassa)

Pieni juhlasali

Huom! Alkamisaika tasan 10.00

10.00 -	PÄIVIEN AVAUS
10.15	
-	
10.15 -	PLEENUM
11.00	Mati Hint (Tallinna), Sanaston ideologisointi
	pj. Auli Hakulinen

11.00 - 12.30 LOUNAS

Kieli ja valta (ls. 1)	Vähemmistökielet, Kieli ja valta (ls. 5)	Syntaksi (ls. 4)	Tietokone ja kielen-tutkimus
pj. Toini Rahtu	pj. Ulla-Maija Kulonen	pj. Matti Iso-Koivisto	pj. Marja-Liisa Helasvuo
12.30 - Olli Nuutinen, Pohjois- 13.15 maiden kielessistä valta-asetelmista 	Sirkka Saarinen, Volgalaiskielet vallan alla	Lea Laitinen & Maria Vilkuna, Nesessiivi- rakenteiden subjekti?	Kimmo Kettunen, Icon kielentutkijan ohjelointikielenä (ls. XIV, vanha puoli)
13.15 - Riitta Lehikoinen, 14.00 Huolta aatteeen perilleme- nostaa: lehdistö venäjän kielen vaikuttajana	Alain Fabre, Morfosyntak- tisten kategoroiden lai- nautuminen synteettisestä kielestä analyttiseen	Alpo Räisänen, Rakenne tulee kuuluu / näkyv 'kuuluu / näkyv tulevan' 	Paul McIlvenny & Pirkko Raudaskoski, Human Language and Computers (ls. XIV, vanha puoli)
14.00 - György Kádár, 14.45 Karácsonyn ajatuk- sista	Matti Larjavaara, Karjalan partitiivi- objekti	Jaakko Anhava, Mikä on "temporaalirakenteen futuuri"?	----- M.Rissanen, O.Ihalainen, M. Kytö, The Helsinki Corpus of English Texts (demonstraatio) Porthani- assa PII, alkaa 14.10

14.45 - 15.15 KAHVI

Kieli ja valta (ls. 1)	Kieli(tiede) ja maailma(nkatsomus) (ls. 5)	Diskurssi ja keskustelu (ls. 4)	Morfologia (ls. XIV, vanha puoli)
pj. Orvokki Heinämäki	pj. Maisa Martin	pj. Lauri Carlson	pj. Klaus Laalo
15.15 - Pirkko Nuolijärvi, 16.00 Monikielinen ja moni- kulttuurinen Suomi 	Esa Itkonen, Kognitiotie- tieteen perusteista: lan- guage as a picture of the (wo)man-in-the-world	Liisa Tiittula, Fokusointikehykset keskustelussa 	Kalevi Wiik, Morfofonologiamme neljä ismää
16.00 - L.Kuure, E.Kärkkäinen, 16.45 P.Mclvenny, P.Raudas- koski, Approaches to Everyday Language & Power suhteesta	Tapani Kelomäki, Lingvistikai ja ekstralingvistikan suhteesta	Eeva-Leena Seppänen Epäsuoran henkilöön viit- taamisen funkistiota keskustelussa	Reet Kasik, Denominaaliset kausatii- vit eestin ja suomen kielessä
16.45 - Liisa Tainio, 17.30 Keskeytyksen tulkinta arkikeskustelussa	Susanna Shore, Linguistics and Ideology	Liisa Raevaara, Kysymyksiä ja vastauksia	Leena Kytölänski, Miksi johdostyyppi on vain potentiaalisesti produktiivinen
17.30	Suomen kielitieteellisen yhdistyksen kokous (ls. 1): esillä sääntöjen tarkentaminen		

LAUANTAINA 21.4.1990

Pieni juhlasali

Huom! Alkamisaika tasan 9.00

9.00 -	Kielentutkijoiden tietokoneverkosto			
9.15	-			
	Suomen kielitieteellinen yhdistys r.y.			
9.15	PLEEUM			
10.00	Erling Wande (Tukholma) pi. Marjut Aikio			
	Kieli ja valta, Yleistä (ls. 6) pj. Marja-Leena Miettinen	Fonologia & psykoling- vistiikka(ls. 5) pj. Juhani Klemola	Syntaksi (ls. 4) pj. Maria Vilkuna	Kirjallisuuden ja kertomuk- sen lingvistinen analyysi (ls. 2) pj. Jyrki Kallionkoski
10.00 -	Markku Jokinen, Kuurot -	Orvokki Heinämäki & Catherine Ringen, Suomen vokaalisointu vieras- sanojen taivutuksessa	Pirkko Suihkonen, Kvanttoreiden syntaksia ja semantiik- kaa	Kate Moore, The Language of Volter Kilpi: A Case of Creative Compensation
10.45	viittomakielinen vähem- mistö vailla oikeuksia ja valtaa			
10.45 -	Anja Malm, Viittoma- kielen tutkimuksesta	Pirkko Kukkonen, Havaintoja afaatikkojen äänevirheistä	Jukka-Pekka Hammari, Verbi-ilmausten pien- ja suurrakenteista sekä näiden kiteymistä	Pasi Lankinen, Juha Mannerkorven metriikasta
11.30				
11.30 -	Pauli Saukkonen, Miksi suomalaisen kielentutki- muksen kansainvälinen panos on heikko?	Klaus Laalo, Sananmuoto- jen virhetulkinnat psykolingvistisän indikaattoreina	Pirkko Forsman Svensson, "Hyvillä tavoilla kaunis- tettu matroona" - 1600- luvun saarnakielestä	Marja-Liisa Helasvuو, Syntaktiset rakenteet kertomuksen jäsenyyksen osoittimina
12.15				
12.15 - 13.15 LOUNAS				

Pieni juhlasali

13.15 -	PANEELIKESKUSTELU (ks. kiertokirje)			
14.45	pj. Pirkko Nuolijärvi			

14.45 - 15.15 KAHVI

Kieli ja valta (ls. 6)	Teksti ja diskurssi (ls. 5)	Syntaksi ja morfologia (ls. 4)	Sanomalehtikieli (ls. 2)
pj. Lea Laitinen	pj. Seija Aalto	pj. Johanna Laakso	pj. Hannele J.-Korhola
15.15 -	Auli Hakulinen, Erään haastattelun anatomiaa	Katri Sarmavuori, Prosessikirjoittamisen muokkausvaiheen tutkimus	Fred Karlsson, Kielestä riippumaton lauseenjäsenys- formalismi
16.00			Jyrki Kallionkoski, Kamala teko nimipäivillä ja mui- ta uutisia: evaluaatio vanhoissa sanomalehdissä
16.00 -	Pia Purra, Täydennysten interaktionaalista tehtävästä arkikeskus- telussa	Pirjo Rantainen, Kielipäillinen metafora ja sen vaikutukset	Juha Leskinen, Itämeren- suomen absoluuttinen instruktivi ja lapin absoluuttinen genetiivi
16.45			Raija Tuominen, Onko suomalaisessa lehtikie- lessä seksismi?
16.45 -	Marjut Aikio, Vallan mo- net haarakkeet: kielen reifikaatiosta äidinkie- lessään analfabetteihin saamaisiin	Arja Lampinen, Kohteli- aisuuden ilmaisukeinojen luokittelua	Juhani Hiirikoski, Eng- lannin agenttipassivi ja suomen käänteinen sanajärjetys
17.30			Marja-Leena Piitulainen, Tekstilajikontentioista suomen- ja saksankiel- sissä kuolinilmoituksissa

Pieni juhlasali

17.30	PAIVIEN PÄÄTÖS		
-------	----------------	--	--

ULEÅBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR NORDISKA SPRÅK

2.2.1990

Bästa forskare,

Institutionen för nordiska språk vid Uleåborgs universitet ordnar en forskarutbildningskurs i

TVÅSPRÅKIGHET OCH SVENSKA SOM ANDRASPRÅK
I SVERIGE OCH FINLAND

24. - 27.4.1990

Kursen finansieras av Finlands Akademi och Uleåborgs universitet. den är avsedd för alla som sysslar med forskning i tvåspråkighet och/eller svenska som andraspråk. Kursprogrammet består av föreläsningar och grupperbeten (sammanlagt 30 t).

Grupperbetena (se bifogat program) är närmast avsedda för forskarstuderande som arbetar med en licentiat- eller doktorsavhandling men anknytning till kursens tema. Som handledare fungerar Matti Rahkonen, Marketta Sundman och Marika Tandefelt.

De som tänker delta aktivt i grupperbetena bör samtidigt med anmälan skicka in en kort beskrivning (en sida) av sitt arbete. Beskrivningen skickas i förväg till handledarna. Det är önskvärt att före kursen bekanta sig med den litteratur som anges på programbladet.

Marika Tandefelt har lovat att ta emot ett prov (i form av en uppsats) av dem som vill tillgodoräkna sig forskarkursen som två studieveckor (vi tycker att det är ett lämpligt antal). För detta krävs aktivt deltagande, inläsning av litteraturen samt en uppsats, som bygger på kursens undervisning. Uppsatserna bör skickas till Marika Tandefelt senast 15.5.1990. Tala med din professor/handledare om studieveckorna!

Skriftlig anmälan (se bilaga) skickas till Uleåborg så att den är framme senast

22.3.1990 de som vill presentera sin pågående forskning i samband med grupperbete och

4.4.1990 alla andra

Ytterligare information skickas till alla anmälda i början på april.

Välkommen till Uleåborg!

TAINA PITKÄNEN-KOLI
Taina Pitkänen-Koli
vik.professorKARI KASKELA
Kari Kaskela
amanuens

PROGRAM

Tisdagen 24.4.1990

- 12.00-14.30 *FD Marika Tandefelt (Finlands Akademi)*
Hur mäter man tvåspråkighet: metodfrågor
- 14.30-15.00 Kaffe
- 15.00-17.30 *FD Marketta Sundman (Åbo Akademi)*
Tvåspråkighetsforskning i Finland

Onsdagen 25.4.1990

- 9.00-13.30 Grupparbete under ledning av Marika Tandefelt och Marketta Sundman
- forskarstuderande lägger fram sina undersökningsplaner, preliminära resultat, diskuterar teorier och metoder
- 11.30-12.30 Lunch
- 12.30-14.00 *Docent Åke Viberg (Stockholms universitet)*
Svenska som andra språk i skolan
- 14.00 Kaffe
- 14.30-16.00 *Åke Viberg (forts.)*
- 16.15-18.45 *FD Sally Boyd (Göteborgs universitet)*
Tvåspråkighet i skolan

Torsdagen 26.4.1990

- 9.00-12.00 Grupparbete under ledning av bl.a. professor Matti Rahkonen, Marketta Sundman, Marika Tandefelt
- 12.00-13.00 Lunch
- 13.00-15.15 *Docent Ulla-Britt Kotsinas (Stockholms universitet)*
Förändringar i svenska språket (t.ex. slang och ungdomsspråk, invandringens påverkan, gruppsspråk och identitet)
- 15.15-15.45 Kaffe
- 15.45-17.15 *Professor Pertti Toukomaa (Uleåborgs universitet)*
Språk och inlärarens/talarens identitet
- 20.00 Uleåborgs stads mottagning

Fredagen 27.4.1990

- 9.15-11.45 *Pol.mag. Jouni Korkiasaari (Migrationsinstitutet i Åbo)*
Emigrationens och immigrationens betydelse (invandringen mellan Sverige och Finland)

Det är önskvärt att före kursen bekanta sig med följande litteratur:

Viberg, Åke (1987). Vägen till ett nytt språk. 1: Andraspråksinlärning i ett utvecklingsperspektiv. Stockholm: Natur och Kultur. ISBN 91-27-50241-4

Bactens Beardsmore, Hugo (1982). Bilingualism: basic principles. Clevendon: Tieto Ltd.
ISBN 0-90502804-X

**"Text und Terminologie -
zum Problem der Texterschließung"**

Übersetzer- und Dolmetscherseminar
4. und 5. Mai 1990
im Goethe-Institut Helsinki

Das Goethe-Institut Helsinki veranstaltet in Zusammenarbeit mit der "Gruppe 87" des Finnischen Übersetzer- und Dolmetscherverbandes ein Fortbildungsseminar für Übersetzer, Dolmetscher und Lehrer der deutschen Sprache.

Programm**Freitag 4. Mai**

16.00 Uhr	Begrüßung, Information, Bücher
16.30 Uhr	"Die Rolle der Textkonventionen beim Übersetzen von Gebrauchstexten"
Dr. Luise Liefländer-Koistinen, Savonlinna
17.30 Uhr	Abendimbiß
18.15 Uhr	"Woher erhält das Finnische neue Wörter?"
Risto Haarala, Forschungsinstitut für die Landessprachen Finnlands
19.15 Uhr	Meinungsaustausch über die beiden Themen
19.45 Uhr	Kleiner Umtrunk
20.30 Uhr	Ende des Freitagsprogramms

Samstag 5. Mai

9.30 Uhr	"Neubildungen, Bedeutungswandel, Umbildungen in der Gegenwartssprache"
Prof. Dr. Günther Drosdowski, DUDEIN-Redaktion Mannheim
10.45 Uhr	Kaffeepause
11.15 Uhr	"Terminologie und literarisches Übersetzen"
Markku Mannila, Universität Tampere
12.30 Uhr	Mittagspause
14.00 Uhr	"Begriffserschließung beim Fachtext - die Grenze der Wörterbücher"
Joachim Bussian, Übersetzer
15.00 Uhr	Kaffeepause
15.30 Uhr	"Begriffsfundung beim Simultandolmetschen"
Sirkka Oehlandt, Dolmetscherin
16.30 Uhr	Ende des Seminars

Programmänderungen vorbehalten

Seminarleitung: Arnulf Otto-Sprungk

Die Teilnahmegebühr beträgt **100 Fmk** für Mitglieder des Finnischen Deutschlehrerverbandes und des Finnischen Übersetzer- und Dolmetscherverbandes sowie Studenten, **200 Fmk** für sonstige Teilnehmer.

Anmeldungen bis 20.4.1990 durch Überweisung der Teilnahmegebühr auf das Konto Nr. 281120 bei Postipankki des Finnischen Übersetzer- und Dolmetscherverbandes. **Bitte den Namen nicht vergessen!!!!**

* * * * *

ADLA ANNUAL CONFERENCE 1990

1st Circular

In connection with **ADLA's 25th anniversary** we hereby announce an international conference on:

LSP COMMUNICATION

Papers are invited on the following **topics**:

- Aspects of LSP text linguistics
- Establishment of LSP text corpora
- Translation and interpretation
- Oral proficiency in a professional context
- LSP for business

Place: **The Copenhagen Business School**, Dalgas Have 15,
DK-2000 Frederiksberg, Denmark

Dates: **August 23 and 24, 1990**

Conference languages: Scandinavian, English and German

Papers should be submitted before May 1, 1990

Hochschule für Maschinenbau
und Elektronik
Plzen
Lehrstuhl Sprachen

Lektorat für deutsche
Sprache und Literatur
beim KIZ der DDR in Prag

Technische Universität
Karl-Marx-Stadt
Sektion Fremdsprachen

Sehr geehrte Kolleginnen und Kollegen!

Hiermit laden wir Sie herzlich zu einer internationalen Konferenz am 18. und 19. Juni 1990 nach Plzen ein. Die Tagung steht unter dem Thema

"Relevante Erscheinungen der deutschen Gegenwartssprache in der Fachkommunikation"

Dabei legen die Veranstalter besonderen Wert auf die Aufhellung der Mittel-Zweck-Relation in der Fachkommunikation. Ein Schwerpunkt der Konferenz wäre demnach die Herausarbeitung fachkommunikativ relevanter Funktionen ausgewählter sprachlicher Mittel.

Der Beginn der Konferenz ist für den 18.6.1990, 8.30 Uhr geplant. Die Anreise ist am 17.6. ab 17.00 Uhr möglich.

Die Veranstaltung findet in einem Bildungszentrum der Stadt Plzen statt. Bis 30.4.1990 erhalten Sie von uns präzise Informationen u.a. zum genauen Tagungsort, zum Konferenzprogramm, zur Orientierung in Plzen. Wir haben für Sie Übernachtung, falls gewünscht, bis zum 20.6.1990 reserviert.

Wir würden uns sehr freuen, wenn Sie aus Ihrem speziellen Arbeitsbereich mit einem Beitrag (ca. 20 Min.) zum Gelingen der Konferenz beitragen würden. Die Veranstalter haben im voraus Zeit für den wissenschaftlichen Meinungsaustausch eingeplant.

Die Konferenzgebühr beträgt 60.- DM / 35.-US-Dollar.

Wir bitten Sie, diesen Betrag bis zum 30.4.1990 auf das Konto:
6015-1227-311, SBCS, Plzen - Mesto, var.symbol 3 (Bezahlung ist ab 1.1.90 möglich) einzuzahlen.

Die Übernachtung kostet pro Nacht 20,- DM/12.-US-Dollar.

Den Einzahlungsbeleg für die Konferenzgebühr legen Sie bitte zu Beginn der Konferenz im Tagungsbüro vor.

Eine Publikation der Konferenzbeiträge ist vorgesehen.

Wir bitten Sie, die beiliegende Teilnahmeerklärung bis zum 15.2.1990 an den Veranstalter **Katedra jazyku VSSE, Nejedleho sady 14, 306 14 Plzen zu senden.**

Wir freuen uns auf Ihren Besuch in Plzen.

Hochachtungsvoll
die Veranstalter

Artonde sammankomsten för
SVENSKANS BESKRIVNING
Uppsala den 25 och 26 oktober 1990

Meddelande nr 2
Uppsala 1990-02-01

INBJUDAN TILL ARTONDE SAMMANKOMSTEN

Den artonde sammankomsten för svenska beskrivning kommer att äga rum i Uppsala torsdagen den 25 och fredagen den 26 oktober 1990. Sammankomsten beräknas börja kl 10 på torsdag och avslutas omkring kl 17 på fredag.

Det tema för sammankomsten som arrangörerna stannat för - svenska på alla plan - skall uppfattas som ett försök att uppmuntra deltagarna till mångsidighet och bredd i valet av ämnen. I samklang med temat kommer fyra särskilt inbjudna plenarföredragshållare att presentera aktuell forskning med inriktning på i tur och ordning ordet, meningen, texten och samtalet. Plenarprogrammet blir (med preliminära titlar):

Bo Ralph (Göteborg):	Strömningar inom ordforskningen
Christer Platzack (Lund):	Nutida svensk syntaxforskning: en internationell angelägenhet
Barbro Söderberg (Stockholm):	Olika perspektiv på textstudiet
Auli Hakulinen (Helsingfors):	Kan man tala om en struktur i dialogen?

För varje sektionsföredrag anslås en tid av 25 minuter + 15 minuter för diskussion. Ett sammandrag på 2-3 sidor av varje föredrag distribueras till deltagarna före sammankomsten. Efter sammankomsten publiceras föredragen i en konferensvolym.

Deltagaravgiften är 300 kronor. Den inkluderar ett exemplar av konferensvolymen samt deltagande i en enkel fest (med middag) den första konferensdagens kväll. Avgiften betalas in på postgiro nr 498 19 20-4, Svenskans beskrivning 18, före den 1 maj 1990.

Anmälan om deltagande görs på talongen på nästa sida. På samma talong anmäls också föredrag. Talongen skickas senast den 1 maj till Svenskans beskrivning 18. Den som anmäler föredrag skall samtidigt sända in ett maskinskrivet sammandrag på högst 2-3 A4-sidor. Senast den 15 juni meddelar organisationskommittén vilka föredrag som blivit antagna.

Deltagarna får själva ombesörja bokning av hotellrum. Till hjälp ges nedan uppgift om ett antal någorlunda centralt belägna hotell i olika prisklass. Riktnumret till Uppsala är (0)18.

	adress	telefon	enkelrum	dubbelrum
Elit	Bredgränd 10	13 03 45	350:-	450:-
Gillet	Dragarbrunnsg 23	15 53 60	970:-	1260:-
Hörnan	Bangårdsg 1	13 93 80	540:-	750:-
Linné	Skolg 45	10 20 00	920:-	1260:-
Sir Walter's	Vattholmav 16 C	26 24 00	590:-	755:-
Sunnersta Herrgård	Sunnerstav 24	*	170:-	250:-

* Vandrashem c:a 20 min bussresa från centrum. Bokas genom Uppsala turistinformation, tel 11 75 00 el 16 18 25

Nästa meddelande skickas bara till dem som anmält sig till symposiet. Sprid därför information om Svenskans beskrivning 18 bland dina forskarkollega!

Frågor kring sammankomsten kan ställas till organisationskommitténs sekreterare, Carin Östman. Fr o m april har hon telefontid tisdag fm och torsdag em på direkttelefon (0)18-18 12 93.

Välkomna till Uppsala!

Organisationskommittén för Svenskans beskrivning 18

Britt-Louise Gunnarsson	Olle Josephson	Caroline Liberg
Bengt Nordberg	Mats Thelander	Carin Östman

PRAGMATICS IN CONVERSATION

24 June–6 July 1990

Course Description

The aim of the course is to discuss and evaluate different approaches to the analysis of pragmatics in naturalistic conversational data. The interaction of discourse structure and pragmatic meaning, as well as the negotiation of illocutionary force and of social relationships, is of major interest to researchers in a variety of humanistic disciplines, such as philosophy, linguistics, anthropology, sociology and cognitive and developmental psychology. From the vantage point of these disciplines, different models for the analysis of conversation have been proposed, including discourse-structural, ethnomethodological, hermeneutic-interpretive and ethnographic-communicative.

A major objective of the course will be to explore the compatibility of these models and the feasibility of an interdisciplinary approach to pragmatics in conversation. Topics to be discussed include problems of transcription of spoken discourse and different units of analysis, formal models of discourse structure, cultural styles of conversation and the development of narratives in child-language. A special emphasis in this course will be on comparing different analytical approaches to the same data set of family conversations.

Course Directors

Shoshana Blum-Kulka, Hebrew University, Israel

Gabriele Kasper, University of Hawaii, U.S.A.

Svenka Savić, University of Novi Sad, Yugoslavia

Work Schedule

The course is conducted five days per week, with morning and afternoon sessions. There will be a variation between lectures, presentations and workshops.

The course is basically aimed at postgraduate level, but exceptions may be made for advanced and qualified students.

The working language of the course will be English.

On request, the IUC will issue a Certificate of Attendance.

General Information

Enquiries about the course and participation should be addressed to the Secretariat of the IUC or to one of the course directors at the following address: Professor Shoshana Blum-Kulka (The Hebrew University of Jerusalem, The Faculty of Social Sciences, 91905 Jerusalem, Mt. Scopus, Israel. — Tel. 02-882111).

Those interested in taking the course are requested to register with the Secretariat or one of the course directors supplying them with relevant information, i.e. name, address, academic standing and, in cases of undergraduates, a recommendation of their professor.

The IUC would appreciate the receipt of such registrations as soon as possible with a two week deadline before the commencement of the course as the latest date.

It should be noted, however, that the course might not be given because of extenuating circumstances. In this instance, the IUC will inform the persons registered for the course at the earliest time possible; in no circumstance, however, can the IUC assume any financial responsibility resulting from the cancellation of the course.

Upon arrival participants will pay a course fee in Yugoslav dinars (YUD equivalent of USD 15 per week). Private Accommodations are available in hotels in Dubrovnik at rates from ca USD 20 per day, including room and half board. Private accommodation is also available — please write to: Tourist information Centre (TIC), P. Miličevića 1, 50000 Dubrovnik, or to Hotel Lero, I. Vojnovića 18, 50000 Dubrovnik.

Information on accommodations, travel etc. can be obtained from the Secretariat of the IUC in Dubrovnik at the following address:

INTER-UNIVERSITY CENTRE DUBROVNIK
Franja Bulica 4
YU-50000 Dubrovnik
cable: interuniversity
phone: + 38 50-28-666
fax + 38 50-28-643

Universität
Gesamthochschule Paderborn

25. Linguistisches Kolloquium 25^e Colloque Linguistique 25th Colloquium of Linguistics

27.–29.9.1990
Paderborn

Einladung

Sehr geehrte Damen und Herren,
zur Teilnahme am **25. Linguistischen Kolloquium** laden wir Sie herzlich nach Paderborn ein.

Im Bemühen, die Tradition des für seine Innovationskraft und Themenvielfalt bekannten Kongresses an unserer Hochschule fortzuführen, freuen wir uns über Ihre Mitarbeit.

Den bewährten Gepflogenheiten der Veranstaltung entsprechend wird es auch in Paderborn keine Themenbeschränkungen geben. Jedoch werden wir uns bemühen, aktuellen Fragen der Sprachwissenschaft angemessene Foren bereitzustellen, um so einer wissenschaftlichen Auseinandersetzung und Diskussionsbereitschaft genügend Raum zu verschaffen.

Bisher sind folgende Themengruppierungen vorgesehen:

1. Gesprochene und geschriebene Sprache
(z. B. Bestimmung; Verhältnis; Interdependenzen; Erscheinungen)
2. Fachsprachen
(z. B. neue Problembereiche)
3. Sprache und Medizin
(z. B. heilende und krankmachende Wirkung der Sprache — Chancen und Probleme therapeutischer Kommunikation)
4. Geschlechterspezifisches Sprachverhalten
(z. B. Ursachen; Auswirkungen; Handlungsmöglichkeiten)
5. Computerkommunikation/Sprache und künstliche Intelligenz
(z. B. Auswirkungen der elektronischen Datenverarbeitung auf die Sprache; Computermodellierung des Sprechens/ Schreibens)
6. Sprache und Immigration
(z. B. aktuelle Sprachprobleme von Aus- und Übersiedlern)
7. Betriebslinguistik
(z. B. technisches Schreiben! Sprache und Export am Beispiel Deutschland/Dänemark)
8. Grammatik
(aktuelle Probleme; Theorien; Beschreibungsmodelle)
9. Sprachgeschichte/Sprachwissenschaftsgeschichte
(neue Antworten auf alte Fragen)

Dieser vorläufigen Themenliste fügen wir gerne weitere Schwerpunkte bei. Wir sind sicher, daß auch Ihr Vortrag wesentlich zum Gelingen des Kolloquiums beitragen wird. Bitte teilen Sie uns Ihren Themenvorschlag bis Ende April mit.

Über Ihr Interesse freuen sich und verbleiben
mit freundlichen Grüßen

Elisabeth Feldbusch
(Prof. Dr. Elisabeth Feldbusch)

Reiner Pogarell
(Dr. Reiner Pogarell)

Elisabeth Feldbusch
(Prof. Dr. Elisabeth Feldbusch)

Reiner Pogarell
(Dr. Reiner Pogarell)

Invitation

Ladies and Gentlemen,
we cordially invite you to participate in the **25th Colloquium of Linguistics** at Paderborn (West Germany). Continuing the longstanding tradition of this congress well-known for its innovative spirit and variety of topics we trust in your co-operation. We shall not make any topical restrictions; we shall safeguard, however, that linguistic questions of current interest will find adequate platforms and provide sufficient time for linguistic discussion.

So far, the following workshops have been projected:

1. Spoken vs. written language
(e.g. definition; relation; interdependencies; varieties)
2. Language for special purposes
(e.g. new problematic areas)
3. Language and medicine (e.g. healing and sickening effects of language - chances and problems of speech therapy)
4. Sex specific language behaviour
(e.g. origins; effects; possible actions to be taken)
5. Computer Communication / language and artificial intelligence
(e.g. effects of electronic data processing on language; computer modeling of speaking/writing)
6. Language and immigration
(e.g. current language problems)
7. Linguistics for industry
(e.g. technical writing; language and export e.g. Germany/Denmark)
8. Grammar
(e.g. current problems; theories; descriptive models)
9. Language history / history of linguistics
(e.g. new answers to old questions)

This preliminary list can be extended to accommodate additional themes. We are convinced that your contribution will help to secure the success of our colloquium. Please, do mind the final date for registration: April 30.

We are looking forward to your response.

Yours sincerely,

EUROSLA
(European Second Language Association)

The founding meeting of EUROSLA (European Second Language Association) took place at Wivenhoe House from 24th to 26th November 1989. It was attended by 30 researchers in Second Language Acquisition (SLA) from 14 European countries: Austria, Belgium, Bulgaria, England, Finland, France, Greece, Holland, Hungary, Ireland, Poland, Spain, West Germany, Yugoslavia. Those from the East European countries received support from the University of Essex. The aims of the new association are to further, within Europe and on a multidisciplinary basis, research into the acquisition, use, and processing of language in situations where more than one language is involved. It hopes to achieve these aims by promoting cooperation and the pooling of resources, by creating broader awareness of the problems and benefits of multilingual learning and use, by forming a body of expert opinion on matters to do with SLA, and by organising and sponsoring conferences and meetings on a regular basis. It has offers for conferences to be held in Poland (1990), Austria (1991), Finland (1992) and Hungary (1993). Immediate plans are to start a newsletter on SLA research and to coordinate bibliographies and databases in this area. The current officers are President, Vivian Cook (Essex); Vice-Presidents, Mike Sharwood-Smith (Utrecht), Zsófia Radnai (Janus Pannonius); Secretary, David Singleton (Trinity College Dublin); Treasurer, Guus Extra (Tilburg); Membership Secretary, Maria Roussou (University of the Aegean). Contact address for UK: Dr V. J. Cook, Dept. of Language and Linguistics, University of Essex, Wivenhoe Park, Colchester, Essex. Kari Sajavaara (Jyväskylä, Finland) is a board member.

Finn-Brit Players'
Spring Production

MURDER IN MIND
by
Terence Feely

Directed by Merja Talvela

The Finn-Brit Players, the drama club of the Finnish British Society, will present a suspense thriller in two acts.

at
STUDIO JULIUS

on April 6th, 7th, 8th 1990

performances at 14.00 and 19.00
except 8th April 13.00 & 18.00

Tickets available from:
THE FINNISH BRITISH SOCIETY
Puistokatu 1 B A
00140 Helsinki
tel 639 625
hours 08.30 to 15.00

prices:
adults 50 mk
students 30 mk
special group rates

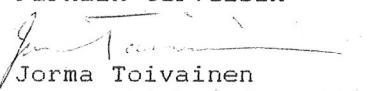
Fennicum
Turun yliopisto
20500 Turku
Puh. 921 633 5283
toivainen@konttu.utu.fi

20.2.1990

Arhusissa 11.-13. tammikuuta 1990 kokoontunut Skandinavian lasten kielenomaksunnan seminaari päätti jatkaa toimintaansa Pohjoismaisen kielnomaksunnan seminaarin (The Nordic Seminar on Language Acquisition). Neljästä pohjoismaasta valittiin yhteyshenkilöt. Suomenkoordinaattoriksi tuli Jorma Toivainen, joka kokoaa tietoja alan tutkimuksesta Suomessa ja itämerensuomalaisen kielten parissa. Perustettuun epäviralliseen kielnomaksunnan ryhmään (Nordic Language Acquisition Group) kutsuttiin edellisten lisäksi muita jäseniä, Suomesta Matti Leiwo.

Koordinoinnin vuoksi pyydetään tietoja kielen omaksumisen alan tutkimushankkeista, esim. yhteisen tietokannan hankkimiseksi. Tätä varten on liitteenä tiedustelulomake, jonka voi lähetä suoraan Tanskan-koordinaattoriille Kim Plunkettille.

Parhain terveisin

Jorma Toivainen
suomen kielen dosentti

LIITE TIEDUSTELULOMAKE

Name: _____

Affiliation: _____

Research Area (Please indicate in general terms what area of language acquisition you are interested in, e.g. first language acquisition, second language acquisition, bilingualism, language disorders. You might also indicate what sub-area you specialise in, e.g. cognitive development, phonology, late language acquisition, reading):

Language(s) Investigated: _____

Purpose of Study: _____

Recording Medium: Audio: Video: Other: Design: Large sample: Case Study: Experimental: Cross-Sectional: Longitudinal: Observational:

Number of Subjects (Languages of Ss): _____

Age Range of Subjects: _____

Frequency of Recording: _____

State of Database: Untranscribed: Hand-transcribed: Computer Coded: Transcription System Used: Childe: Salt: Other: Other Relevant Information: _____

Please return the completed questionnaire to secretary Lone Hansen, Institute of Psychology, University of Aarhus, Asylvej 4, DK-8240 Risskov, Denmark as soon as possible.

ENGLISH SUMMARY

Sven Hult, Marja Kalaja, Ora Lassila, and Tuuli Lehtisalo from the Helsinki University of Technology introduce the HyperReader, an interactive reading comprehension course in English, created by using an authoring system called HyperCard for the Macintosh microcomputer. The course is intended for self-study and aims is to improve the students' reading comprehension skills in the field of technology. The HyperReader is designed in such a way that it will be possible to apply it for creating course material also in other languages, including those which do not have the Latin alphabet. The program functions at two levels: students have access to the ready-made material, and teachers can add new material by using a mouse and a set of simple instructions. The program consists of linked modules which students can study in any order, skim, or leave unfinished. The main program, HyperReader, contains text materials (articles) and glossaries. The other modules are the following: Moments - introductions to the topics of the articles presented in the form of graphics, texts and digitised sound; Tests - exercises for revising vocabulary (synonyms and translation); Summaries - a summary of each article which can be used as a model for writing a summary; Translations - translation into Finnish of sentences, structures or phrases, with access to digitised sound for correct pronunciation; and Greek and Latin - the most frequent technical terms explained in terms of their etymology and translated into Finnish. Compared to a traditional reading comprehension course, the HyperReader has several advantages: it allows each student to proceed at his/her own pace and to choose what to study and revise, and to do this whenever he/she finds it most convenient.

Sabine Ylönen from the LCFU discusses the results of an enquiry concerning the audiotapes produced by the Radio of the German Democratic Republic especially for purposes of LSP teaching in Finland. The enquiry aimed to find out about the needs and wishes of teachers of German, and their opinions about the quality, contents, length etc of the programmes. Unfortunately, very few of teachers returned the questionnaire to the LCFU, and thus it was difficult to draw any conclusions. It can only be hoped that now that the GDR is undergoing a great political and social upheaval this audiotaped material will be of greater interest to students and teachers of German. The themes of the most recently acquired programmes, which were introduced in the January issue of the Language Centre News, already reflect these changes.

SVENSK RESUMÉ

Sven Hult, Marja Kalaja, Ora Lassila och Tuuli Lehtisalo från Tekniska Högskolan i Helsingfors presenterar HyperReader, en interaktiv läsförståelseskurs i engelska, som har utvecklats med användning av ett programmeringspråksystem, HyperCard, för Macintosh mikrodatorer. Denna självstudiekurs avser att förbättra studenternas färdigheter i läsförståelse på teknologins område. HyperReader-programmet är så planerat att det kan användas till att framställa material också på andra språk, inklusive sådana som inte har latinskt alfabet. Programmet fungerar på två nivåer: studenterna har tillgång till det färdiga materialet och läraren kan infoga nytt material med tillhjälp av en mus och en uppsats enkla instruktioner. Programmet består av länkade moduler som studenten kan arbeta med i vilken som helst ordning, skumläsa eller lämna på hälft. Huvudprogrammet, HyperReader, innehåller texter (artiklar) och ordlistor. De övriga modulerna är följande: Moment - introduktioner av de ämnen artiklarna behandlar i form av grafiskt material, texter och digiterat ljud; Test - repetitions- och vokabulärövningar (synonymer och översättning); Sammandrag - sammandrag av varje artikel, vilka kan användas som modeller vid skrivandet av sammandrag; Översättningar - översättning till finska av meningar, strukturer och fraser med tillgång till digiterat ljud som ger korrekt uttal; och Grekiska och latin - etymologiska förklaringar av de frekventaste tekniska termerna och deras finska motsvarigheter. Jämfört med traditionella läsförståelseskurser har HyperReader flera fördelar; det ger varje student möjlighet att avancera i sin egen takt, välja vad han/hon vill studera eller repetera och själv välja tidpunkten för arbetet.

Tony Melville från språkcentret vid Jyväskylä universitet diskuterar centrets planer att omorganisera sin verksamhet så att undervisningen bättre motsvarar de förväntningar bl a internationaliseringen av universitetsvärlden för med sig. Han betonar vikten av att utveckla kurser som kombinerar ämnes- och språkstudier men påpekar samtidigt att detta kräver både flexibilitet och förmåga att snabbt arbeta fram lösningar. Allt det här kräver pengar, och så länge språkcentrets resurser helt går åt stampa på stället, den goda viljan till trots. Melville kommenterar också den snabba tekniska utvecklingen som hämtat med sig välvilja hjälpmaterial som t ex videon och mikrodatorn. Nästa steg blir att installera ett multimediacenter för självstudier. Satellitsändningar som EuroPace och EuroStep kommer också att stärka bandet mellan ämnes- och språkundervisning. I Jyväskylä har tendensen till en större individualisering av undervisningen redan resulterat i sk kliniktimmer, där studenterna kan söka individuell hjälp för sina språksvårigheter. Intensivkurser i flera språk ordnas och har visat sig mycket populära, och teamundervisningen håller också på att köra i gång på allvar.

Sabine Ylönen från HSSC diskuterar resultaten av en enkät om de ljudbandningar Östtysklands radio producerat enkom för LSP-undervisningen i Finland. Med enkäten ville man utreda tysklärarnas behov och önskningar samt deras åsikter om programmens kvalitet, innehåll, längd osv. Tyvärr returnerade väldigt få lärare frågeformuläret och det är därför svårt att komma till några slutsatser. Man får hoppas att programmen nu när DDR håller på att genomgå en grundlig politisk och social omvälvning kommer att väcka större intresse. Förändringarna i DDR reflekteras redan i de senast inköpta programmen, som presenterades i januarinumret av Kielikeskusutställningen.

Ilmoittautumislomakkeet

PUHE 90

Kevätpäivät 17.-18.3.1990. Puhe, tutkimus ja opetus
Syyspäivät järjestetään marraskuussa.

Päivien järjestäjänä ovat Tampereen yliopiston puheopin laitos ja Prologos-yhdistys.

PUHE 90, KEVÄTPÄIVÄT

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

ILMOITTAUDUN OSALLISTUJAKSI PUHE 90 KEVÄTPÄIVILLE

OSALLISTUN ILLANVIETTOON FINLAYSONIN PALATSISSA (90,-)

NIMI _____

OOSITE _____

PUHELIN _____

OPPIARVO _____ TYÖTEHTÄVÄ _____

TYÖNANTAJA _____

OLEN PROLOGOS-YHDISTYKSEN JÄSEN

EN OLE JÄSEN, MUTTA HALUAN YHDISTYKSESTÄ LISÄTIEDOJA

Ilmoittautuminen 12.3.1990 mennessä

LOMAKE PALAUTETAAN OSOITTEELLA: TAMPEREEN YLIOPISTO
PUHEOPIN LAITOS PL 607
33101 TAMPERE

PUHELIMITSE VOI MYÖS ILMOITTAUTUA PUHEOPIN LAITOKSEN AMANUENSSI
RITVA OKSALALLE: 931-156 323 HÄNELTÄ SAA LISÄTIEDOJA TARVITTAESSA.

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

Ilmoittautuminen tapahtuu seuraavasti:

1) MAKSA Postipankkiin osallistumismaksu.

Tilin (saajan) nimi ja osoite: Kielitieteen päivät
Helsingin yliopisto
Suomen kielen laitos
Fabianinkatu 33
00170 HELSINKI

Tilinumero: PSP 19866808

HUOM! Muistathan merkitä oman nimesi ja osoitteesi selvästi tekstaten postisiirto-lomakkeeseen.

2) TÄYTÄ alla olevaosa ja LÄHETÄ se meille niin pian kuin mahdollista, mutta viimeistään 31.3.1990 mennessä.

3) Jos haluat osallistua illalliseen ja illanviettoon, sinun on varattava paikka etukäteen suomen kielen laitoksen toimistosta (puh. 191 2661 tai 191 3330; telefax 191 3329). Hinta on n. 70 mk, ja se maksetaan vasta ilmoittautumisen yhteydessä perjantaina 20.4.1990. Hintaan sisältyy seisova pöytä ja ohjelmaa. Juomat omaan laskiun. VPK:n ravintolan osoite on Albertinkatu 29 (10-15 minuutin kävely yliopistolta). Ravintolaan mahtuu 160 henkeä.

Selvästi tekstaten!

Nimi: _____

Osoite: _____

Osallistun Kielitieteen päiville.
(Osallistumismaksuun sisältyy mm. referaatit ja kahvitarjoilu.)

osallistuminen	70 mk
opiskelijoilta	40 mk

Osallistumismaksun ____ mk olen maksanut Postipankkiin ____ / ____ / 1990.

ULEÅBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR NORDISKA SPRÅK
PB 191
SF-90101 ULEÅBORG
tel. +358-(9)81-223 455
telefax +358-(9)81-223 757
e-post pkl-kk @ finou.oulu.fi

ANMÄLAN TILL FORSKARUTBILDNINGSKURSEN 24. - 27.4.1990

NAMN _____

HEMADDRESS: _____

TELEFON: _____

HÖGSKOLAN OCH INSTITUTION: _____

ADRESS: _____

TELEFON: _____

Kryssa för rätt alternativ:

anmälan skall vara
framme senast
22.3.1990

DELTAR I GRUPPARBETE OCH BIFOGAR []
EN KORT BESKRIVNING AV FORSKNINGS-
ARBETET

DELTAR I GRUPPARBETE [] 4.4.1990

DELTAR I FÖRELÄSNINGAR [] 4.4.1990

OBS!

ALLA INFORMATION EFTER ANMÄLNINGEN SÄNDS TILL HEMADRESSEN.

KURSEN ÄR AVGIFTSFRI.
DITT UNIVERSITET HAR SÄKERT RESERVERAT PENGAR FOR
FORSKARSTUDERANDES RESOR.

Please send to:

ADLA, att: Johannes Wagner, Centre for Foreign Language Studies,
Odense University, Campusvej 55, DK-5230 Odense M, (tlf. 66 15 86 00/3388).

NAME _____

ADDRESS _____

- Please send me further information on ADLA's 1990 conference
- I want to submit a paper with the following title:

Teilnahmeerklärung für die Konferenz "Relevante Erscheinungen der deutschen Gegenwartssprache in der Fachkommunikation" am 18. und 19. Juni 1990 in Plzen

Name: _____

Vorname: _____

Arbeitsstelle und Anschrift: _____

Thema des Vortrages (ca. 20 Min.): _____

Ich benötige Übernachtung vom 17. zum 18.6.	ja	nein
18. zum 19.6.	ja	nein
19. zum 20.6.	ja	nein

(Zutreffendes unterstreichen)

Ich bin an einer Besichtigung der Pilsner Bierbrauerei am 20.6.1990, vormittags, interessiert
ja nein

Wir bitten Sie nochmals, diese Teilnahmeerklärung bis spätestens 15.2.1990 an Katedra jazyku VSSE, Nejedleho sady 14, 306 14 zu schicken.

Wir freuen uns auf Ihren Besuch in Plzen!

Unterschrift des Teilnehmers

Jag anmäler mig till Svenskans beskrivning 18 (och betalar före den 1 maj in deltagaravgiften på postgiro nr 498 19 20-4)

Namn:.....

Adress:.....
.....

Institution:.....

Universitet (motsv):.....

Jag önskar hålla ett föredrag med titeln:.....

(och bifogar ett sammandrag) Postas senast 1 maj 1990 - adress på talongens baksida

Anmeldung/Registration/Inscription _____

An das
25. Linguistische Kolloquium 1990
Universität Paderborn
Fachbereich 3
Prof. Dr. Elisabeth Feldbusch
Dr. Reiner Pogarell
Warburger Straße 100
D-4790 Paderborn

Hiermit melde ich mich verbindlich zur Teilnahme am 25. Ling. Kolloquium in Paderborn (27. bis 29.9.1990) an.

Name _____ Vorname _____

Ort _____ Straße _____ Staat _____

Institution _____

Ich werde einen Vortrag in deutscher/englischer/französischer Sprache halten. (Länge: 20 min) Mein Thema lautet:

Eine halbseitige Kurzfassung ist beigelegt/folgt in Kürze.

Den Tagungsbeitrag von 40,- DM überweise ich auf das Konto

25. Ling. Kolloquium
Dr. Reiner Pogarell
Konto Nr. 16164659
Sparkasse Paderborn
BLZ 47250101

Bitte beachten Sie den Anmeldeschluß: 30. April 1990

Die Unterlagen für die Zimmerbestellung finden Sie in der Anlage.

oder lege einen Verrechnungsscheck bei.

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN HENKILÖKUNTA:

Liisa Kurki-Suonio **603 529** "lks@finjyu"

Eila Pakkanen (sihteeri) **603 530**

Tutkijat:

Ari Huhta	603 539 "huhta@finjyu"
Sirkka Laihiala-Kankainen	603 541
Eva May	603 543
Tuija Nikko	603 536 "tnikko@finjyu"
Minna-Riitta Pöyhönen	603 533 "mrp@finjyu"
Timo Sikanen	603 540 "sikanen@finjyu"
Helena Valtanen	603 542
Sabine Ylönen	603 534 "sabyl@finjyu"

Kanslia, julkaisujen myynti:

Sinikka Puoliväli	
Sirkka-Leena Salo	603 520

Nauhoitepalvelu:

Anna Kyppö	603 525
Markku Helin (video)	603 524